

Vansauskas M. 6-15-96
4239 Elm Ave
Lyons IL 60534-1429THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX DECEMBER - GRUODŽIO 14, 1995 Nr. 46

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

GENTAINIŲ ŠAUKSMAS

Juozas Žygas

Turbūt ir vėl mažai tepastebėta praeis Tilžės Akto sukaktis. Istorija nedaug težino tokių faktų, kad prieš 700 metų okupuota gentis pareikalautų savo teisių ir norėtų jungtis prie savo gentainių. Nors tie gentainiai tiek kultūriniai, tiek ir ekonominiai – žymiai žemesnio lygio. Bet toks stebuklas, kuriam net sąjungininkai patikėti nenorėjo ir negalėjo, įvyko. Jeigu rašant ir kalbant apie Klaipėdos sukilimą, yra minima Lietuvos veikla ir paspartis, tai minint Tilžės Aktą, negalime jokių pašalinių įtakų surasti.

Tačiau tie, kurie 1918 m. lapkričio mėn. 30 d. pasirašė Tilžės Aktą buvo fanatikai ir į Lietuvos prisikėlimą tikėjo. Nors jie matė, kad kitoje Nemuno pusėje buvo nuskurdęs kraštas, bet tikėjo, kad, nusikračius rusų jungo, kraštas įgaus visai kitokį vaizdą. Tuo aktu Prūsų Lietuvos tautinė taryba viešai pareikalavo, kad Mažoji Lietuva būtų prijungta prie Didžiosios Lietuvos. Lietuva tuomet Vakarų pasauliui dar buvo visai nežinoma ir svetima sąvoka. Sąjungininkai negalėjo suprasti to šauksmo, kad "mes norime būti viena tauta". Lietuva tuomet tarptautinėje plotnėje dar buvo visai nežinoma ir jokio svorio neturėjo. Todėl mažlietuviai turėjo patys veikti ir savo jėgomis pasiklauti. Vis tik jiems pavyko, kad bent dešinysis Nemuno krantas nuo Vokietijos buvo atskirtas.

Jeigu ne tas Tilžės Aktas – tai nebūtų buvę nei

Klaipėdos sukilimo. Tad ir dabar Lietuva jokio išėjimo į jūrą neturėtų. Dažnai yra pykstama, kad svetimtaučiai mūsų istoriją iškraipo. Pykdamai ant svetimtaučių, į save nepasiziūrimė ir nematome, kad patys savo istorijos nežinome. Daugeliui žmonių tas Tilžės Aktas yra visai nežinomas. Ir dėl to aš žmonių visai nekaltinčiau. Prieš keletą metų ta tema rašydama, norėjau savo žinias papildyti. Varčiau mūsų istorijas ir tik labai šykščias žinias teradau. Maniau, kad Lietuvių Enciklopedijoje bus plačiau rašoma. Pradėjęs vartyti, labai nusivyliau, nes joje minimai Tilžės deklaracijai tepaskirtos tik 4 eilutės, o Tilžės sūriui net 5. Todėl ir rašome, kad patys lietuviai žinotų, jog tai nėra mums svetimas kraštas, bet lietuvių lopšys. Nes ten buvo girdimi lietuviški pamokslai ir ten pasirodė pirmieji lietuviški raštai.

Nereikėtų gyventi sapnų karalystėje ir tik tegirdėti lakštingalų čiulbėjimus. Dabartinė Lietuvos valdžia, atrodo, labai stipriai ir saugiau jaučiasi, visai net negalvodami, kad sėdi ant parako statinės. Stebėtis nereikėtų, nes lietuviai istorijos eigoje niekuomet nebuvo lietuviškų žemių rinkėjai ir niekuomet nesuprato jūros ir į ją išėjimo reikšmės. Pasibaigus praėjusiam karui, taip pat nebuvo dedama pastangų, kad bent kairysis Nemuno krantas Lietuvai priklausytų. Tuo tarpu Lenkija, nors ir turėdama komunistinę valdžią, vakaruose

Lietuvos Baltijos pajūrio žvejų šokiadieniai. Jūra ne visada būna dosni...
A. Sutkaus nuotr.

visas istorines žemes atgavo, ir dar priedo geroką gabalą Rytprūsių. Dėl to, kad lenkų komunistai, bedieviai ir kunigai – vis tiek pirmoje eilėje yra lenkai. Jeigu mes patys valstybinės vizijos neturėsime, bet vadovausimės A. Šlezevičiaus galvosena, kad "dėl keleto kilometrų neapsimoka ginčų vesti, nes geras vardas yra svarbiau", nereikia stebėtis, jeigu pretenzijas ne tik iš gudų, bet net ir iš latvių girdime. Jeigu tvoroje plyšiai – tai visi per juos lenda.

MITINGAS RYTŲ PRŪSIJOS KLAUSIMU

"Mes reikalaujame sušaukti aukščiausio lygio tarptautinę Taikos konferenciją, kurioje būtų apibrėžtas naujas Rytų Prūsijos (Mažosios Lietuvos) krašto statusas. Mes reikalaujame artimiausiu metu surasti būdą demilitarizuoti šį kraštą, dabar neteisėtai Rusijos valdomą ir keliantį grėsmę saugumui", – tokie buvo svarbiausi ketvirtadienį Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje surengto mitingo dalyvių reikalavimai. Mitingas buvo skirtas paminėti 1918 metų lapkričio 30 dieną Tilžėje pasirašyto akto sukaktį. Šiuo aktu Mažosios Lietuvos tautinė taryba reikalavo Mažąją Lietuvą prijungti prie Didžiosios

Lietuvos.

Mitinge kalbėję Nepriklausomybės partijos pirmininkas Valentinas Šapalas, Politinių kalinių partijos pirmininkas Zigmas Medenecas, buvęs politkalinys Petras Sidzikas akcentavo, kad nei Lietuvos Respublikos Prezidentas, nei Seimas, nei Vyriausybė nesirūpina Mažosios Lietuvos problemomis. Buvo perskaitytas kreipimosi "Į Lietuvos žmones" projektas bei rezoliucija "Dėl okupuotos Mažosios Lietuvos (Kaliningrado srities) padėties". Mitingą organizavo nepriklausomybės partija ir Mažosios Lietuvos dvasiinio atgimimo fondas.

(ELTA) V.P.

VALDŽIOS IR SPAUDOS SANTYKIAI

Elvydas Radvila

Praėjusį šeštadienį vykęs Laisvojo žodžio fondo suvažiavimas dar kartą parodė, kokie prasti šiandien valdžios ir spaudos santykiai Lietuvoje. Šį fondą spalio 13 nutarė įsteigti laikraščiai "Lietuvos rytas", "Respublika", "Verslo žinios", "Baltijos televizijos", radijo stočių M-1 ir "Radio-centras" vadovai. Jo paskirtis – remti demokratiją, priešintis valdžios pastangoms gniaužti žodžio ir verslo laisvę.

Po pastaruoju metu vykusių valdžios ir visuomenės informavimo priemonių susikirtimų Laisvojo žodžio fondo dalyvių skaičius išau-

go. Prie jo prisijungė ir trečias pagal didumą šalies dienraštis "Lietuvos aidas". O šeštadienio suvažiavime dalyvavo 57 įvairių privačių visuomenės informavimo priemonių vadovai. Rengėjų tvirtinimu, jie valdo apie 70 nušimčių informacijos rinkos.

Suvažiavimas priėmė komunikatą, kuriame nestinga griežtų žodžių valdžiai, tačiau jo tonas švelnesnis negu ankstesniojo, pasirodžiusio po "Lietuvos ryto" redakcijos pastato sprogdinimo.

Komunikate teigiama, kad valdžia neatsakingais ir verslą žlugdančiais sprendi-

mais alina šalies ūkį, nesutramdo įžuliai siautėjančių nusikaltėlių, o pareigūnai atvirai peržengia net Lietuvos Konstituciją. Todėl Žurnalistų nuomone, šalyje iškilo grėsmė visuomenės politinėms ir ekonominėms laisvėms, kartu ir demokratijai. Visuomenės informavimo priemonių atstovai pabrėžia, jog jie pasilieka teisę visomis konstitucinėmis priemonėmis kovoti dėl žodžio laisvės, kitų politinių teisių ir laisvių.

Spaudos ir valdžios nesutarimų priežasčių esama ne taip jau mažai. Visų pirma, artėjant rinkimams, akivaizdžiai juntamas valdžios noras, kad apie ją būtų rašoma kuo geriau. Tiek Prezidentas, tiek Ministras Pirmininkas, tiek LDDP frakcijos

Seime vadovybė pastaruoju metu vis dažniau kalba apie spaudos, kitų visuomenės informavimo priemonių kuriamą neigiamą Lietuvos įvaizdį. Jų nuomone, spauda pastebi tik neigiamas gyvenimo puses, peikia valdžią, tačiau nenori matyti teigiamų poslinkių.

Žurnalistai savo ruožtu tvirtina, kad visuomenės informavimo priemonės tik atspindi tai, kas vyksta Lietuvoje. Žurnalistų nuomone,

valdininkai susitapatina su valstybe, o valdžia klaidingai mano, kad galima pakeisti valstybės įvaizdį nieko nekeičiant pačiai jos būčiai pagerinti, bet tik nustojus rašyti apie valdininkų piktnaudžiavimus, nusikalstamumą, kitas blogybes.

Tačiau valdžia užsiima ne vien žurnalistų auklėjimu, bandymais jiems nurodinėti, ką rašyti ir ko ne. Imamasi ir

(Nukelta į 6 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOS PARAŠKA NARYSTEI EUROPOS SAJUNGOJE.** Seime apsvaistytas Prezidento dekretas, kuriuo siūloma parlamentui priimti pareiškimą dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje. Po ilgų diskusijų Seimas pritarė, kad Respublikos Prezidentas ir Ministras Pirmininkas pateiktų oficialią pareišką narystei Europos Sąjungoje bei siektų, kad prasidėtų derybos dėl narystės šioje organizacijoje. Seimo specialiam pareiškime, be kita ko, sakoma, kad šiam tikslui pritaria šalies visuomenė ir pagrindinės politinės partijos. Už šį pareiškimą balsavo 76 Seimo nariai, prieš 2, susilaikė 1.

Gruodžio 8 d. Prezidentas Algirdas Brazauskas ir Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius pasirašė oficialų Lietuvos prašymą stoti į Europos Sąjungą.

• **LIETUVA RENGIA ATSAKYMĄ Į GEORGO FRUNDOS KALTINIMUS.** Iki gruodžio 27 dienos Lietuva turi pateikti Europos Tarybai savo oficialų atsakymą į Rumunijos parlamentaro G. Frundos jai iškeltus kaltinimus esą Lietuvoje pažeidžiamas tautinių mažumų ir nuteistųjų teisės, negaiznamas sovietmečiu nacionalizuotas religinių bendruomenių turtas.

Atsakymo projektas jau yra parengtas ir šią savaitę bus pradėtas svarstyti Seimo darbo grupėje bei komitetuose, teigia Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas K. Bobelis.

Jis tikisi, jog Europos Tarybos valstybės, teisės ir žmogaus teisių komitetas, gavęs Lietuvos atsakymą, svarstys šį klausimą kitų metų sausio 11 d. Tačiau jau gruodžio 11 d. Kazys Bobelis ketina pareikšti ET protestą dėl nuolatinių G. Frundos pareiškimų, kurie daromi nelaukiant Lietuvos paaiškinimų.

• **PIRMOSIOS LIETUVIŠKOS KNYGOS JUBILIEJUS – BEVEIK DVIEJUOSE ŠIMTUOSE VALSTYBIŲ.** Pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo "Katekizmo" – 450 metų jubiliejus bus minimas ne tik Lietuvoje, bet ir beveik dviejuose šimtuose planetos valstybių.

Kaip žinoma, pirmojo lietuviško spaudinio – 1547 metais Karaliaučiuje išleistos Martyno Mažvydo mokomosios knygos "Catechismvsa prasty szadei, makslas skaitima raschta yr giesmes..." – sukaktis įtraukta į Jungtinių Tautų Mokslo, švietimo ir kultūros organizacijos 1996-1997 metais minimų datų kalendorių.

UNESCO pirmosios lietuviškos knygos sukaktį minės 1997 metų sausio 8 dieną. Pagal UNESCO nuostatas, informacija apie pirmosios lietuviškos knygos jubiliejų bus išplatinama visose organizacijai priklausančiose valstybėse. Lietuvai bus suteikta teisė UNESCO būstinėje Paryžiuje nemokamai surengti jubiliejui skirtą parodą.

• **LIETUVA PASIRAŠĖ LAISVOSIOS PREKYBOS SU EUROPOS LAISVOSIOS PREKYBOS ASOCIACIJA.** Gruodžio 7 dieną, Zeramatt mieste (Šveicarija) pasirašyta Laisvosios prekybos sutartis tarp Lietuvos Respublikos ir Europos Laisvosios Prekybos Asociacijos (ELPA) – Islandijos, Lichtenšteino, Norvegijos ir Šveicarijos valstybių. Sutartis pasirašyta reguliariai vykstančiame ELPA Ministrų Tarybos susitikime.

Iš Lietuvos pusės sutarti pasirašė Pramonės ir prekybos ministras Kazimieras Juozas Klimušauskas, iš ELPA valstybių pusės – Islandijos užsienio reikalų ir užsienio prekybos ministras Halidor Asgrimsson, Lichtenšteino Ekonomikos ministras Michael Ritter, Norvegijos Prekybos ir laivininkystės ministrė Grete Knudsen ir Šveicarijos Valstybės sekretorius Fraz Blankart.

Tame pačiame susitikime laisvosios prekybos sutartys buvo pasirašytos tarp ELPA valstybių bei Estijos ir Latvijos.

Naujoji sutartis pakeis anksčiau pasirašytas dvišales sutartis su Islandija, Lichtenšteinu, Šveicarija bei Norvegija ir prisidės prie spartesnio Lietuvos integravimosi į Europos ekonominę erdvę.

• **GENERALINIS PROKURORAS PRAŠO PRATĖSTI PREVENGINIO SULAIKYMŲ ĮSTATYMO VEIKIMĄ.** Respublikos generalinio prokuroro Vlado Nikitino nuomone, būtina mažiausiai dar pusmečiui pratęsti Prevencinio sulaikymo įstatymo galiojimą.

Kaip žinom, Prevencinio sulaikymo įstatymo galiojimo laikas baigiasi šių metų gruodžio 31 dieną. Jo tolesnį likimą Seimas turėtų nuspręsti šią arba kitą savaitę.

Vladas Nikitinas teigė, jog prieš dvejus metus pradėtas taikyti Prevencinio sulaikymo įstatymas padėjo likviduoti arba neutralizuoti nemažai nusikalstamų grupuočių. Vien šiemet pagal jį sulaikyti 243 asmenys, 130 iš jų patraukti baudžiamajon atsakomybėn. Sulaikius nusikalstamų grupuočių narius ir ypač jų vadovus, pavyko suardyti jų ryšius. Dalis jų slapstosi, tačiau, operatyvinėmis žiniomis, laukia įstatymo galiojimo pabaigos, kad vėl galėtų pradėti savo veiklą.

Generalinis prokuroras priminė, kad pagal įstatymą sulaikomi tik tie asmenys, dėl kurių padarytos ar galimos nusikalstamos veiklos yra pakankamai duomenų. Sulaikymą, sankcionuoja prokuroras, tačiau galutinį sprendimą, kaip ir turi būti teisinėje valstybėje, priima teisėjas. Teisėjui sprendžiant sulaikymo pagrįstumą dalyvauja sulaikytasis, jis kartu su advokatu gali apskųsti sulaikymą neteisėtumą.

Vladas Nikitinas prašė Prevencinio sulaikymo įstatymą pratęsti iki kitų metų liepos mėnesio.

ELTA

Priziūrės taiką

Prezidentas Clintonas lapkričio 27 d. kalboje į tautą paaiškino savo nutarimą siųsti į buvusią Jugoslaviją apie 20,000 amerikiečių karių. Be Amerikos įsikišimo nebus taikos Bosnijoje, kalbėjo prezidentas, prašydamas Kongreso pritarimo šiam žygiui. Prezidentas net rėmėsi popiečiaus Jono Pauliaus II autoritetu. Popiežius jam priminė spalio mėn. susitikime, kad šis šimtmetis prasidėjęs atentatu Sarajevo mieste. Popiežius raginęs Clintoną neleisti, kad šimtmetis baigtųsi kitu karu dėl Sarajevo miesto.

Prezidentas pripažino, kad kariuomenės siuntimas į tolimą valstybę gali atnešti žuvusių ir sužeistų, tačiau taikos priežiūra yra kilnus tikslas, rišasi su valstybės interesais ir prisideda prie NATO sąjungos išlaikymo. Be Amerikos įsikišimo, kuris užtruktų gal metus laiko, taikos Bosnijoje nebus ir vėl prasidės nekaltų žmonių skerdynės, pasakė prezidentas.

Daug amerikiečių, nemažai kongreso narių nepritaria kariuomenės siuntimui, tačiau Kongreso vadai laikosi pažiūros, kad prezidentas, JAV kariuomenės vyriausias vadas, turi turėti užsienio politikoje stiprų tautos užnugarį. Spauda jau pastebėjo, kad Bosnijos serbai stengiasi savo demonstracijomis ir protestais paveikti JAV Kongresą, kad šis nepritarėtų šiai karinei ekspedicijai. Iš viso NATO siūnia taikos prižiūrėti apie 60,000 karių, kurie prižiūrės naujas Dayton, Ohio derybose sutartas sienas. Bosnijos serbų vadas Karadzic pasmerkė Jugoslavijos prezidentą Milosevic kaip pasidavėlį išdaviką, kuris už Jungtinių Tautų ekonominių sankcijų atšaukimą atsilygino Bosnijos serbų "pardavimu" musulmonams. Idomu, kad nei Karadzic, kuris siūlo pastatyti Sarajeve aukštą sieną, kuri skirtų serbų apgyventus Sarajevo priemiesčius nuo musulmonų ir kroatų apgyventų priemiesčių, nei Serbijos prezidentas Milosevic nėra tikri serbai. Jie du gimę ir augę Juodkalnijoje, Montenegro provincijoje.

Nors Bosnija, kaip nepriklausoma valstybė, jau pripažinta, jos etninė sudėtis yra labai mišri. Bosnijoje tik 44 nuoš. yra musulmonai bosniečiai. Serbai sudaro 32 nuoš. ir kroatai – 17 nuoš. Todėl taikos susitarime jau nustatyta, kad valstybės prezidentai keisis. Teritorijos 51 nuoš. teks kroatams ir musulmonams, o serbai valdys 49 nuoš. Centrinė valdžia turės parlamentą, teismą ir centrinį banką. Vyriausybė bus sudaryta iš visų tautybių ministrų, kurie tvarkys užsienio reikalų, prekybos, imigracijos ir tarptautinių ryšių įstaigas. Nieko

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

nesakoma apie gynybos ministeriją. Galimas daiktas, kad trys bendruomenės kiekviena turės savo atskirą kariuomenę.

Taikos sutartis turi 102 žemėlapius. Sutartis pabrėžia laisvus, tarptautinių stebėtojų prižiūrimus, rinkimus, numato pabėgėlių sugrąžinimą ir draudimą apkaltintiems karo nusikaltėliams užimti aukštas vietas. Numato ir 60,000 svetimą kariuomenę taikos priežiūrai.

TRUMPAI

• Tarptautinė spauda komentuoja Lenkijos prezidento Lech Valėsos pralaimėjimą. Buvęs darbininkų unijos "Solidarumo" vadas, Nobelio taikos premijos 1983 m. laimėtojas, tapo natūralus lenkų opozicijos vadas. Kai kurie stebėtojai mano, kad Valėsa yra "igimtas opozicionierius", kuris nesugeba įsijungti į pozityvų valstybinį darbą. Jis ir būdamas prezidentu nuolat "kariavo" su savo tikrais ar įsivaizduotais priešais. Buvęs "Solidarumo" veikėjas Adam Michnik pasakė, kad Valėsa, kaip ir Britanijos premjeras Winston Churchill, abu "laimėjo karą, tačiau pralaimėjo pokarinius rinkimus". Per Valėsos prezidentavimą Lenkijoje buvo pakeisti net septyni vyriausybės premjerai ir tiek pat vyriausybės. Paskutinis premjeras Josef Oleksy tuoj po prezidento rinkimų paskelbė, kad jis paskirs naujus Užsienio reikalų, Vidaus ir Gynybos ministrus. Tą teisę turėjo tik valstybės prezidentas Valėsa. Naujasis prezidentas Kwasniewski yra 41 metų amžiaus (Valėsa yra 52 m.), vegetaras, kreipia didelį dėmesį į savo išvaizdą, drabužius, naudoja visokius kremus, kad atrodytų "nudegęs" saulėje.

• Rusijos liberalų demokratų partijos vadas Vladimiras Žirinovskis jau paskelbė kad jis kandidatas į Rusijos prezidento vietą birželio mėn. rinkimuose. Dabartinis prezidentas Jelcinas iš ligoninės paskelbė, kad jis paskelbs savo planus gruodžio mėn. gale, po Rusijos parlamento rinkimų. Premjeras Černomyrdin pasakė, kad jis prezidentu būti nenori ir neplanuoja.

• Žirinovskis, liberalų demokratų partijos steigėjas, gimė 1946 m. Alma Atoje. Baigė rytų kalbų institutą ir Maskvos valstybinio instituto Teisės fakulteto vakarinį skyrį. Tarnavo užkaukazės karinėje apygardoje. Dirbo sovietų taikos komitete, profsąjungų judėjimo mokykloje, Injurkologijoje, "Mir" leidykloje. Prezidento rinkimuose

1991 m. jis liko trečias po Jelcino ir Ryžkovo.

• Prezidentas Clintonas gruodžio 1 d. buvo šiltai sutiktas Šiaurinėje Airijoje, Belfaste ir Airijoje, Dubline. Prezidento motina buvo airių kilmės.

• Barcelonoje, Ispanijoje įvykusioje Viduržemio jūros šalių konferencijoje pirmąsyk susitiko naujasis Izraelio užsienio reikalų ministras, buvęs kariuomenės štabo viršininkas gen. Ehud Barak ir Sirijos Farouk al Shara. Barak priminė, kad "buvome konkurentai karo lauke ir liejome savo narsių kovotojų kraują, Susitaukime!". Sirijos ministras atsakė: "Sirija pasirengusi atsakyti pilna taika už pilną pasitraukimą iš Golano aukštumų".

• Alžiras paskelbė, jog prezidento rinkimuose dabartinis prezidentas gavo 62 nuoš. balsų. Stebėtojai abejoja, nes daug politinių partijų balsavimus boikotavo, o islamo radikalai net grasino tiems, kurie balsuos, mirties bausme.

• Sumažėjo skaičius respublikonų partijos kandidatų į JAV prezidento vietą. Paskutinis iš šių lenktynių pasitraukė sen. Arlen Specter, sakdamas, kad jam trūksta lėšų. Komentatoriai tvirtina, kad šiuo metu kandidatais liko: sen. Bob Dole, Senato daugumos vadas; sen. iš Texas Phil Gramm ir buvęs Tennessee gubernatorius Lamar Alexander.

• Pakistano vyriausybė paskelbė karą Pakistane susibūrusiems islamo organizacijų teroristams. Pakistano spauda aiškina, kad jų čia daug atsirado dar nuo Afganistano – Sovietų Sąjungos karo laikų. Islamo fundamentalistai buvo toleruojami, tačiau lapkričio 19 d. Pakistano sostinėje Islamabado teroristai susprogdino Egipto ambasadą, kur žuvo 16 tarnautojų ir 60 buvo sužeistų. Kelios grupės pasigyrė padėjusios bombą. Viena jų įtariama bandžiusi nužudyti Egipto prezidentą Mubaraką birželio mėn. atentate Etiopijoje. Pakistane slapstosi ir buvusio Egipto prez. Sadato žudikas nuo 1981 m.

• Dešinysis respublikonas Pat Buchanan paskelbė, kad, jei jis negaus respublikonų partijos nominavimo kaip kandidatas į prezidento vietą, tai jis pasitrauks ir padės laimėti oficialiam kandidatui. Bet kuris "trečiasis" kandidatas padėtų demokratams laimėti prezidentūrą, pasakė Buchanan.

•••••

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR:

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

GULBĖS GIESMĖ

LDDP suvažiavimo pažadai

Juozas Žygas

Prieš praėjusius rinkimus LDDP ir visa buvusiųjų šlovė į rinkimus ėjo maždaug su tokiais Lietuvos gelbėjimo šūkiais. "Užtenka muzikantams Lietuvą tvarkyti"; "Sustabdyti 1800 procentų infliaciją"; "Į valdžią rinkti tik tuos, kurie turi patirtį". Dabar, po keletos metų valdymo, pasirodė, ką "buvusieji" gali. Visa jų patirtis tebuvo: į Maskvą su dešromis, kumpiams ir degtine važinėti, kad Lietuvai tektų daugiau dotacijų. Tuomet tokie ryšiai ir "dešrų" politika, galbūt buvo naudinga. Bet dabar padėčiai pasikeitė, kuomet reikia patiemis organizuoti – jie pasirodė visiškai nemokšos.

Beveik sutartinai visi temoka tik kombinuoti savo labui. Tai vis sovietinis palikimas. Palikimas, kuris ateities nebeteri. Gąsdindami žmones didele infliacija, nepasakė visos teisybės. Taip! Infliacija buvo net virš 2,000%, bet niekas nepasakė, kad tai buvo tuomet, kai rubliai tebekursavo. Rublio infliacija ne nuo Lietuvos, bet nuo Rusijos priklausė. Kuomet buvo įvesti talonai, infliacija Rusijos lygio nebesiekė. O dabar, litui esant priištam prie dolerio, infliacija vis tiek praėjusiais metais buvo apie 60%, o šiemet siekia 40%. Nors Amerikoje tėra tik apie 3%, tačiau kažkokių stebuklingu būdu, lito-dolerio santykis nesikeičia. Tas santykio nerealus užšaldymas ir veda prie įmonių bankroto. Kodėl valdantieji nutyli, kad pramonės gamyba šiais metais, palyginus su praėjusiais, krito 30%?

Valdantieji, žinodami, kad esama padėti girtis negali, siūlo ružavą ateitį horizonte. O kaip žinome, horizonto niekuomet pasiekti negalima. Taip pat žinodami, kad nusikaltimai jau visas ribas peržengė, žada pradėti su jais kovoti. Bet ar buvo kuomet nors matyta, kad kas nors kirstų šaką, ant kurios pats sėdi. Tik vaikai

galbūt tikėtų, kad nusikaltėlių grupuotės ryšių su valdžios sluoksniais neturėtų. Viskas vyksta pagal liaudies pasakymą: "Ranka ranką plauna" ir "Varnas varnui akies nekereta". Todėl ir yra sprogdinamos redakcijos, kad jos teisybę parašo, kad netvarka – teisybei vietos nėra! Prieš praėjusius rinkimus LDDP žadėjo "šiltą vandenį". Tik nepasakė, kad tas vanduo bus šildomas iš vakariečių paskolų. Dabar, kurie "patirtį" turėjo, sugebėjo apie 700 milijonų dolerių "skylėn" įlįsti. Praėjusius rinkimus laimėję su "šiltu vandeniu ir "šlapia dešra", dabar žino, kad reikia kitų pažadų ieškoti.

Tad siūlo, kad bus pusė biudžeto skiriama socialiniams reikalams. Taip pat žada padidinti vidutinį uždarbį ir labai nežymiai pensijas. Tai tik pažadai! O tuos jų visus pažadus, infliacija suėdė! Jokie pažadai didžiajai daliai žmonių, nieko nepadės. Gyvenimas tegali gerėti ne iš pažadų, bet kylant gamybai ir eksportui. Dabartinių fabrikų įranga yra pasenusi ir negali su savo gaminiiais į Vakarų rinką išeiti. O juos modernizuoti reikia labai daug kapitalo. Prileiskime, jeigu įvyktų stebuklas, tai norint pasaulinėje rinkoje konkuruoti, mažiausiai pusę dirbančiųjų reiktų iš darbo atleisti. Tai vėl padidintų ir taip jau išpūstą socialiniai remtinų skaičių. Bet nereikia nusigąsti nes tai neįvyks! Užsienio kapitalas nesiveržia ten (išskyrus Rusiją dėl jos galimos didelės rinkos), kur valdžia yra komunistiniai galvojančiųjų rankose.

Trumpai...

• Nežiūrint iš užsienio gaunamų paskolų ir investicijų, Ukraina labai sunkiai vykdo ekonomines reformas. Parlamentas, kuriame pilna buvusių komunistų, atmeta daugelį prezidento planų. Infliacija auga, didėja biudžeto

MŪSŲ BENDRADARBIAI

VLADAS VIJEIKIS

Mielosios, gavau Jūsų laišką su pageidavimu mano biografijos ir fotografijos. Dideli sunkumai. Jeigu rašysiu savo biografiją, tai skaitytojai neatpažins, ar čia Napoleonas, ar Basanavičius, ar Vijeikis. Kas liečia fotografiją, dar blogiau. Šių dienų fotografai labai prasti ir tave pavaizduoja tokį, kad ir pats neatpažįsti. O mano skaitytojos pamatę gali nustoti skaityti mano raštus.

Tad siūlau: parašykite jūs pačios. Parinkite fotografiją (kino artisto, kuris būtų į mane panašus).

Bet dėl visa ko pateiksiu keletą žinių apie savo asmenį. Gimiau per šv. Vladislavą. Tad ir vadinausi Vladu. Kadangi gimiau Ukrainoje, tai mano priešai abejoja mano lietuviybe, o Lietuvos valdžia neduoda man paso. Vaikų darželyje neteko būti, tad neturiu gero mokslinio pagrindo. Bet tai nekenkia. "Dirva" spausdina nežinodama mano mokslinio titulo.

Nemėgstu dabartinės Lietuvos valdžios. Bet nei vienam dar neužvažiavau į nosį, nors labai knieti. Tas rodo mano švelnų nekarinę būdą. Labai mėgstu kugelį, bet lietuviškuose pobūviuose ne visos šeimininkės moka pagaminti pagal mano skonį. Reikia daugiau spirgučių. Labai rūpinuosi "Dirva". Nes kur gi man talpinti savo raštus. Jeigu jau išsikalbėjome, tai prisipažinsiu, kad labai norėčiau, kad pakviestų mane iškilmingai patriotinei prakalbai, bet to dar neįvyko. Nesu koks garbėtroška, bet garbės neatsisakau. Labai vertinu ordinus. Bet iš Lietuvos priimčiau tik tuo atveju, jeigu įteiktų partizanai, Sibiro tremtiniai ar mažos mergytės, ar berniukai.

Labai gerbiu visus, kurie dabar dirba lietuviybės labui. Bet ypatingai įvertinu tuos, kurių vardų nežinome.

Nuotrauka iš "Dirvos" archyvo
Vladas Lietuvos kareivis

LIETUVOS EGZISTENCIJA NESAUGI

Vytautas Šeštokas

Rusijos prezidentas Boris Yeltsin, pasisakė prieš Baltijos valstybių įstojimą į NATO Sąjungą.

Savo pareiškimą jis pagrindė grąsinimu kariniais veiksmais sustabdyti Lietuvos, Latvijos ir Estijos egzistenciją.

Apie tai jau buvo rašyta ir užsienio lietuvių spaudoje, kad B. Yeltsinui esant Rusijos prezidentu, Lietuva niekada netaps NATO nare.

Vietoje NATO, Baltijos valstybėms siūloma Rusijai priimtinas pakaitalas Europos partnerystės sąjunga.

Tą patvirtina atvykusio į Lietuvą JAV Gynybos Sekre-

toriaus William Perry pareiškimas, kuriame jis ragina Lietuvą vengti nesusipratimų su Rusija.

JAV Gynybos Sekretorius vienos dienos vizitas Vilniuje vietoj teigiamų rezultatų, sukėlė dar daugiau abejonių dėl Lietuvos saugumo.

Jo pareiškimu jis tarėsi su Lietuvos prezidentu A. Brazausku, kaip Lietuvai tapti aktyvia Partnerystės sąjungos nare.

Vietoje bandžius įstoti į NATO, W. Perry žodžiais, Lietuvai yra svarbu susitelkus vykdyti šią Partnerystės sąjungos programą, ir bandyti pasiekti NATO standartus.

Lietuvai būtina išvengti konfliktų su Rusija, norint tapti NATO nare. W. Perry griežtai pabrėžė šią JAV poziciją.

Reiškia, laikinai atsisakyti noro tapti NATO nare, nes tam priešinasi Yeltsinas.

Kad nuramintų Rusiją, W. Perry per praėjusias penkias savaites keturis kartus susitiko su Pavel Gračev.

Tą Amerikos raminimą patvirtina neseniai Pavel Gračev Rusijoje pareiškimas, kad atsirado objektyvi būtinybė formuoti regionines saugumo sistemas. Jis pažymėjo, kad jeigu į NATO bus priimtos Vidurio ir Rytų Europos valstybės, žemyne susidarys nauja padėtis, kuri labai palies Rusijos politinius, karinius ir ekonominius interesus, kuriuos apginti reikės imtis atitinkamų žingsnių.

Amerika nedrįsta NATO klausimą kelti, nes jai pačiai dreba kinkos, kad neužrūstintų Yeltsino.

Lietuvių tauta yra realistiška ir nesitiki B. Clintono pagalbos.

Amerikos prezidentas turi didesnių problemų negu Lietuvos ir NATO.

Šiandien jis suka galvą, kaip seksis Amerikos 20 tūkstančių karių, nusiųstų į Bosniją. O be to B. Clintonas baiminasi, kad per daug pasakius ar padarius, jis nebūs išrinktas Amerikos prezidentu 1996 metų rinkimuose.

Todėl karti realybė politikoje yra daug teisingesnė, negu politikų pastangos pasitarnauti jų vadų interesams.

KAIP TOLI LIETUVA NUO PRŪSIJOS? (2)

Algirdas Gustaitis

Net tolimiausia Prūsijos dalis – netoliese. Toje pačioje lietuvių tautoje. Vokiečiai, okupavę Prūsiją, slapta ir nebūtinai slapta merginosi prie prūsaicių – lietuvaicių. Gražumėlis tų mergaičių, ir lieknumas, ir grakštumas, ne taip kaip freulainės (vokietaitės). Vokiečiams patiko lietuviai – prūsai tvirtumu, miškumu, savąja kultūra, gražia kalba, taiklia ranka, skriejančia vilyčia, strėle. Vokiečiai vietoves vokiečių, keitė pavadinimus, o prūsai vis savaip, net ir tarnaudami vokiečiams, laikėsi savosios kalbos, savųjų papročių. Vokiečiai su vietiniais gyventojais negalėjo vokiškai susikalbėti. Kažkaip nepatogu mokytis nugalėtų prūsų ar lietuvių kalbos.

Pilyse, miestuose išminčiai vokiečiai nutarė: pasivardinkime prūsais, žiūrėsime, ar tada jie mokysis vokiškai. O jei ne – tai jie ir mes būsime prūsais, kraštą vadinsime Prūsija. Sutarta, patvirtinta alaus statinaitėmis, trenksmais į sienas, palanges, plieno duris. Vėliau kėlimas Kryžiuočių ordino, Vokietijos vardan.

Vokiečiai Prūsiją vadino ir piečiau esančius kraštus.

Perkrikštytos Prūsijos valdovas vokiečių Jurgis Fridrikas 1589 metų rugsėjo 22 dieną pradėjo leisti įsakymus lietuvių kalba, nes visi prūsai suprato lietuviškai. Be to, jiems nepatogu įsakymus leisti prūsų kalba, kai jie patys panoro vadintis prūsais. Lietuviai – prūsai nenorėjo suprasti, ir kalbėti vokiškai, gi okupantai norėjo, kad gyventojai suprastų valdovų įsakus. Tokių įsakų leidimas tęsėsi iki 1775 metų lapkričio 15 dienos.

1794 m. kovo 21 d. paskelbtas "Karališkos prūsijos – lietuviškos kambaros baudžiavinio ūkio perdavimo raštas. Valdovui padėtis gavosi visiškai nepalanki, nes 1799 m. sausio 11 d. paskelbtas Prūsijos karaliaus Pričkaus Viliaus III įsakas, neigiantis gandus apie karaliaus ketinimą panaikinti baudžiamos darbus ir įsaką valstiečiams vykdyti nustatytas ūkiui prievole.

Aišku, kad prūsai ir lietuviai laikyti viena tauta.

Okupuotieji juokėsi, kad

vokiečiai save vadina prūsais. Netrukus vokiečiai suprato padarę didelę klaidą – prisiėmę pavergto krašto pavadinimą. Tai Prūsiją pradėjo vadinti Rytų Prūsija, vokiškai Ostpreussen. Tuo norėta įtaigoti, kad Prūsija kas kita, negu Rytų Prūsija (Ostpreussen). Mūsų tautiečiai paskleidė priežodį: kvailas kaip prūsas.

Prūsijos negalima skelti per pusę, vieną vadinant Vakarų Prūsija, kitą Rytų Prūsija. Esmėje tai viena Prūsija. Lietuviškai nebūtina šiaurinę Prūsijos dalį vadinti Rytprūsiais arba Mažąja Lietuva.

Stalino pirštu brūkštelintas rėžis neįteisina Prūsijos perkirtimo pavadinto Potsdamo linija. Vietinių gyventojų sunaikinimas, barbariškas vietovardžių pakeitimas – subjaurinimas rusiškais išmisiais negali įteisinti pavergėjo. Priešingai – vis primena, kokie bjaurūs asmenys norėjo sunaikinti istorinius vietovių pavadinimus.

Jei kas išnaikintų prūsus ar lietuvių šiaurinėje Prūsijos dalyje, kurią kai kas vadina Mažąja Lietuva (aklaidi sekant vokiečių įpirsimą), tai istoriją pripažįstantieji, juo labiau lietuvių kilmės žmonės, neturėtų atsisąžadėti tos srities. Tada būtų savųjų rankomis, ar pritarimu naikinti mūsų tautos gentainiai.

O tai tautinė savižudybė geografiniu, istoriniu požiūriu.

Nutylima klaida

Naujai atstatyta Nepriklausoma Lietuva didelę klaidą padarė 1990 kovo 11 dieną, nereikalavusi prie Lietuvos prijungti sritis, nurodytas 1920 metų liepos mėnesio 12 d. sutartimi tarp Sovietų Rusijos ir Nepriklausomos Lietuvos, pasirašytos Maskvoje. Greta to, taip pat reikėjo reikalauti palaipsniui prijungti Prūsų žemes, pirmoje eilėje iki Potsdamo linijos. Prieš eilę metų "Kario" žurnale JAV rašiau, brėžiniais aiškinau, kad pradžiai reikėtų stengtis prie Lietuvos prijungti Tolminkienį su vokiečių laikais nustatyta geografine sritimi. Tasai pasiūlymas kažin ar kieno nors buvo pagvil-dentas.

Pietinė Prūsijos dalis, laikinai administracijai pavesta Lenkijai, taip pat turėtų būti sugrąžinta lietuvių tautai. To naujai atsikūrusi Lietuva nevykdė, tarsi, pamiršusi senosios giminystės ryšius.

Kaip šachmatų žaidime, praleidus tinkamą ėjimą tinkamu metu, klaidą atitaisyti sunku, kartais labai sunku, ar neįmanoma. Panašiai Lietuvai pavėluotai reikalauti Prūsijos tinkamas momentas praleistas. Po kelių dešimtmečių ten įsisėdo laikini admi-

nistratoriai, aplinkui prisidindę anūkų, anūkių, nenorinčių žinoti, kaip iš tiesų buvo.

Minėtą dieną Nepriklausoma Lietuvos vyriausybė nereikalavo pasaulio valstybių talpos gerai motyvuotam Prūsų srities prie Lietuvos prijungimui. Taip pat nepaprašė talkos lietuvių tremtinių, esančių Vakaruose ir Sibiro – Rusijos plotuose. Tų klaidų palikimas ypač skaudžiai sunkina dabartinę padėtį. Nereikia bijotis tautai priklausančių sričių reikalauti įvairiose valstybėse, įskaitytinai JAV, Anglijos, Prancūzijos, Italijos, Skandinavų ir Baltiečių kraštuose, taip pat Kinijos, Japonijos, Vokietijos, Gudijos, Lenkijos, Rusijos. Gaila, kad dabartinė Lietuvos vyriausybė net asmeniškai lietuvių pageidavimus tas sritis prijungti prie Lietuvos respublikos laiko privačia nuomone, kuriai neduoda eigos, nuslopina, netgi niekina, nevykdo, pasiūlytus skaito "nežinančiais, ką daro". Tokiu žaidimu rungtynių nelaimėsi.

Gyvenimo eiga, kaip nurodo istorija, talkina veikliesiems. Laimi laimėti norintieji.

Gero vėjo!

Iki pasimatymo mūsų žemėse!

AFERA VILNIUJE

Jau senokai iš Lietuvos spaudos žinojome apie viename Vilniaus banke tūnantis dėžes. Jų afera dabar atskleista televizijos "Sixty Minutes" programoje ir savaitinio žinių žurnalo "U.S. News and World Report" spalio 23 d. laidos reportaže.

Vilniuje, kaip rašoma "mieguistoje Lietuvos sostinėje", kriminalinės policijos viršininkas Juozas Rimkevičius negalėjęs suprasti, kodėl 1993 metų gegužės mėnesį Klaipėdoje vyko šešėlininkų karas. Kovose žuvo dešimt. Iš informatorių patirta, jog kriminalistų grupės negalėjusios pasidalyti kažkokios kontrabandos vaisiais.

Anoniminis skambutis patarė pasiknisti sostinės stambiausio Inovacinio banko rūsyje. Policija ten užtiko 27 medines dėžes su jau apdirbtu neatpažįstamo metalo dalimis. Jų buvo 4.4 tonos šiame ir dar kitame banke Kaune.

Ištirta, jog tai berilis, brangus metalas, naudojamas raketų, aukštos technikos aviacijoje bei optinių precizinių instrumentų gamyboje. Taipogi, jis yra kritiškas branduoliniams ginklams ir reaktoriams.

Betikrinant, pastebėta,

jog metalas yra kiek radioaktyvus. Nors berilis tokiu nėra, jis turėjęs būti susilietęs su branduoliniais įrenginiais, taigi, iš jų išimtas. Tai patvirtino tolimesni tyrimai.

Berilio aferą tyrinėjo, net penkis mėnesius, "U.S. News..." ir "Sixty Minutes" žurnalistai. Jie nustatė, jog Vilniuje atsidūrusio berilio organizatoriai yra rusų šešėlininkai su įtartina Rusijos valdininkų palaima. Kontrabanda keliavusi nuo Maskvos iki Sverdlovsko, per Vilnių ir galop turėjusi nusėsti Šveicarijoje, kur paslaptin-gas asmuo už tai būtų sumokėjęs 24 milijonus, tai yra, dešimt kartų daugiau, negu verta laisvoje rinkoje. Spėjama, kad pirkėjas tetarpininkavo – šiaurinei Korėjai, kuri tuo metu stengėsi pasigaminti atominius ginklus.

Nepageidaujamas metalas lietuviams kėlė rūpestį. Net maldauta Jelciną atsiimti berilį. Maskva teigė, jog siunta esanti legali ir privaltų būti sugrąžinta privačiai prekybos firmai Sverdlovskė.

Pavojingų medžiagų pertransportas Lietuvoje nebuvo pirmas. Dar 1992 metais KGB konfiskavo 12 tonų zirkonijaus – branduoliniams

ginklams pritaikomo brangaus metalo, kuris buvo skirtas Lietuvos firmai VĖKA. Kiek vėliau VĖKA gavo užduotį parduoti berilį už 2.7 milijonų. Jeigu lietuviška firma būtų turėjusi pirkėją, metalas būtų išgaravęs be pėdsakų. Tokio tuo tarpu nesurasta. Kad konkurentams nepavogus, krovinyms patalpintas palankaus banko apsaugoje. Vilniečiams nesugebėjus surast pirkėjo, po ginčo, krovinių perėmė patys rusai, suradę tarpininką Austrijoje už 24 milijonus. Krovinyms turėjo būti specialiu lėktuvu nuskraidintas Šveicarijon, taip, kaip jis pateko ir į Lietuvą. Reikalai nesiklojo skubiai ir policija suspėjo įsknisti.

Washingtonas apie nelegalų berilį sužinojo iš ambasados Vilniuje. Laiške premjerui Šlezevičiui išdėstė savo rūpestį, kad metalas nenukeltų toliau ir Lietuvos valdžiai siūlė metalą užareštuoti. Taip ir įvyko.

Tuo tarpu Maskva spaudė Vilnių, kad berilį gražintų ne valdžiai, bet prekybininkams, kurie jį galėtų parduoti užsieniui. Šlezevičius ėmė svyruoti. Tada JAV ambasadorius Johnson premjerui pasakė: "Jeigu metalas atsidurtų Irane ar Libijoje, jūs pasirodysite negražiai ir Lietuva turėsianti už tai daug kuo atsakyti". Desperatiškas

*Naudodamiesi Dirvos talka,
Kalėdų švenčių ir Naujųjų metų
progomis,
siunčiame nuoširdžius sveikinimus ir
linkėjimų glėbius
visiems mūsų artimiesiems,
gyvenantiems
Lietuvoje ir užsienyje.*

*Eleonora, Mečys Valiukėnai,
Chicagoje Illinois*

Šlezevičius parašė Rusijos premjerui Černomyriui, kad Maskva perimtų berilio kontrolę. Černomyras nesiteikė atsakyti.

Nežiūrint įvairių tarpautinių sutarčių dėl strateginių medžiagų kontrolės, Maskva tebetvirtina, jog berilį privaltų sugrąžinti į privačias rankas. 1994 metų gegužyje Lietuvos valdžia berilį užkonservavo banke, lyg apsaugodama jo patekimą užsienin. Amerikiečiai tuomi patenkinti.

Žurnalistai atidengė plačiai įsigalėjusią korupciją Rusijoje. Nei televizijos programoje, nei reportaže tokia korupcija Lietuva neapkaltinga. Televizijoje parodytas Rimkevičius buvo išvaizdus ir pasakojo gana sklandžia anglų kalba.

Visgi mums tai menka

paguoda. Juk po beveik trijų metų vis dar nesužinoma kaip kelių tonų siunta perėjusi Vilniaus aerouosto muitinę? Kas ir kieno vardu krovinių padėjo į inovacinį banką? Kieno, gal net aukštų valdančiųjų palaima visa tai įvyko? Betūpčiojančiai opozicijai tai galėtų būti ištisas politinės atsparos aruodas.

Algimantas Banelis

1995. 10. 16

SAULĖLEIDŽIO SONETAJ

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA 19807 CHEROKEE AVE. CLEVELAND, OH 44119

KVAILYSTĖS...

Antanas Dundzila

Žinote, gyvenant JAV-ių sostinėje, pamatai, išgirsti tikrai keistų dalykų – klasiškų kvailysčių. Kai kurios iš jų net patenka į didžiąją amerikiečių ar mūsų (mažiukę) spaudą. Kitomis pats likimas retkarčiais tave asmeniškai apdovanoja. Tiesa, tos kvailystės nesiriboja vien JAV-ių sostine. Jų pasitaiko ir kitur.

Dažniausiai kvailystės yra nekenksmingos. Kvailystę išgirdęs, šypteli, nusijuoki, gal patraukai pečiais. Tačiau kai kvailystėmis naudojasi valstybiniai organai ar jomis operuoja valdžios pareigūnai, kvailystės gali tapti grasinančiomis, pavojingomis. Tad privalu net kvailystėse pelus skirti nuo grūdų. Šiame straipsnyje matysime pavyzdėlių iš abiejų kvailysčių rūšių.

Visais metų laikais į Washingtoną važiuoja daug visokio plauko ir nuovokos turistų. Washingtone daug paminklų, paminklinių vietovių, muziejų ir pramogų. Atvykęliai užklausia ir visokių kvailokų klausimėlių. Vietiniai tvarkos prižiūrėtojai teigia, kad kažkoks JAV Nežinomojo kareivio kapo lankytojas yra paklauses: "Ar Nežinomojo kareivio tėvai kada nors aplanko jo kapą?..."

Šiuo metu daugelyje komercinių lėktuvų keleivių naudojimui yra įvesti telefonai, kuriais galima skambinti bet kur, visai kaip žemėje – tik, aišku, daug brangiau kainuoja. Kartą kažkoks išpaukęs keleivis pataikė skristi dar tokiu lėktuvu, kuriame telefonų nebuvo. Jis pasišaukė patarnautoją ir piktokai užklausė: "Kodėl lėktuve nėra telefonų?" "Todėl, kad, greitai skrendant, visą laiką keičiasi telefono numerio zonos (area code)", nemirktelėjęs atsakė patarnautojas ar patarnautoja...

Kvailystėmis nėra apdovanota vien Amerika. Jos išsprūsta ir iš lietuvių lūpų. Kartais jos nuskamba kokio nors valstybinio ar institucinio reiškimo kvailoku aiškinimu, kuriame atsispindi sovietinis mentalitetas. Vaizdų tokio aiškinimo pavyzdį yra sukūręs rašytojas Vincas Ramonas, savo "Dulkės raudoname saulėleidy", talentingai parašytame romane apie pirmąją bolševikų okupaciją. Viena epizode (1951 m. knygos laida, p. 56) tamsus, komunistinio nusistatymo, Marijampolėje gyvenantis kurpius Dagys šitaip teisina Lietuvą 1940 m. užplūdusius raudonarmiečius, avėjančius ne odiniais, bet brezentiniais

batais: "Ten (suprask, Sovietų Sąjungoje – AD) viskas pigu. Visko pilna, tik čebatai brangūs. Arklių nėra, štai kas. Ten viskas traktoriais. Aria traktoriais, piauna traktoriais, kulia traktoriais, į miestą važiuoja traktoriais. Tik traktoriai visur, brolyti, tik ūžia. Ja!" Ar ne šauniai paaiškinta, kodėl sovietų kariai 1940 m. brezentiniais batais avėjo?

Nesistebėkime, kad panašaus mentaliteto logiką sutinkame net dabar. Seka keli pavyzdėliai iš 1995 metų.

DARBININKAS 1995-IX-15 d. rašė apie Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) ir Lietuvos valdžios atstovų Pilietybės komisijos IX-6 d. įvykusį darbo posėdį. Cituojau: "Į komisijos vicepirmninko Rimo Česonio (PLB atstovo – AD) klausimą, kodėl prašant Lietuvos pilietybės reikalingos trys nuotraukos, kai tik dvi yra panaudojamos, ministras ir kiti pareigūnai paaiškino, kad trečia nuotrauka yra panaudojama, kai sugadinama viena iš dviejų, pvz.: karpant ar klijuojant ir pan."

Sakyčiau, kad toks paaiškinimas tikrai prilygsta kurpiaus Dagio logikai. Tačiau Dagys buvo bemokslis šiaučius, o čia R. Česonius aiškino, kaip dabar Lietuvoje dažnai sakoma, gerbiamas Lietuvos ministras. Tiesa, DARBININKAS nerašė, ar R. Česonis pasiteiravo apie tos trečiosios nuotraukos likimą, jei ministerija dviejų pirmųjų nesugadina...

"Panevėžio ligoninės vadovai tikrina gydytojų laiškus" – 1995-X-3 d. rašė DRAUGAS. Pasirodo, Panevėžio respublikinės ligoninės gydytojai gauna jiems adresuotus, tačiau atplėštus ir kažkieno jau perskaitytus laiškus. Ligoninės vyriausio gydytojo pavaduotojas V. Žemaitaitis šį konstitucinių asmens teisių pažeidimą šitaip aiškino: "Skaitomi tik tie, ant kurių vokių, kartu su pavarde, parašytos ir gydytojo pareigos. Totaliai niekas laiškus neskaito. Tai reikia daryti dėl to, kad laiku atsakyti į įvairius prašymus – siuntėjas dažnai nežino, kad į kai kuriuos raštus gali atsakyti tik vadovai, o ne gydytojas." Tarp kitko, V. Žemaitaitis pripažino, kad buvo atplėštas ir vienas grynai asmeninio pobūdžio laiškas... Gi LIETUVOS RYTAS sužinojo, kad skaityti svetimus laiškus ligoninėje buvo nutarta 1995 pavasarį, tačiau viešumon reikafas iškilo tik rudeni.

Ar ne stebėtina, kaip akiplėšiškai tokiais aiškinimais "durnių ieškoma"? Gi eldėdupininkai (LDDP) "paslapčių" reikalus energingai stumia tolyn: jau priimtas Valstybinių paslapčių įstatymas (BALTIC OBSERVER, 1995-XI-2). Įstatyme "paslaptys" aptartos labai plačiai... Ligoninėje – tai tik asmens teisių pažeidimas teisinamas kvailoku aiškinimu. Tačiau įstatymas – čia jau ne kvailystė, jau nebejuokingas daiktas.

Pensijon pasitraukęs JAV karo aviacijos pulkininkas leitenantas Donatas Skučas buvo nuvykęs į Lietuvą ir savo įspūdžius paskelbė DRAUGO. 1995-IX-14 d. laidoje jis rašė apie apsilankymą Krašto apsaugos ministerijoje. "Prie laiptų stovi garbės sargybinis, kuris patikrina leidimus... Tai buvo mano pirmas susidūrimas su Lietuvos kariu. Jis kalbėjosi su kitu kareiviu. Klausau ir girdžiu, kad jie tarp savęs kalba rusiškai." Kodėl taip yra, plk. Skučas nepasiteiravo.

Tačiau, mažių mažiausiai, tai yra bent kvailystė tokioje įstaigoje, einant pareigas, kalbėtis rusiškai. Lietuvių kalba, jei neklystu, dar tebėra valstybinė kalba Lietuvoje. DIRVA (1995-XI-23) Kariuomenės šventės proga labai taikliai rašė apie pirmąjį A. Voldemaro vyriausybės paskirtą Nepriklausomos Lietuvos karo viceministrą, gudą Kondratovičių, kuris (rusiškai) klausė: "Nejaugi pas jus įsakymai ne rusų kalba?"

Kai pasiskaitai tokius keistus faktus, kyla ir daugiau klausimų apie kariuomenę, aukštųjų karininkų nuovoką bei lojalumą ar bent nusiteikimą dabartinei Lietuvos Respublikai. Pvz., visa aukštoji karininkija, įskaitant ir dabar turimą vienintelį generolą, yra sovietų auklėtiniai, kai kurie net Afganistane už Sovietų Sąjungą kovojo. Visuomenei būtų svarbu žinoti, ar jie už savo tarnybą iš buvusio Lietuvos okupanto (Lietuvai ir dabar karinėmis priemonėmis tebegrasinančio) šiuo metu gauna pensijas ar kitokius atlyginimus? Jei čia atsakymas teigiamas, tai jau esama už kvailystės ribų, labai nemalonoje, pavojingoje padėtyje. Kai pensijas gauna buvę KGB-istai, kaip yra su buvusiais reguliarios sovietinės armijos karininkais, dabar turinčiais aukštą vietą Lietuvos kariuomenėje? O gal čia irgi bus "valstybinė paslaptis"?

1995-IX-15 d. DRAUGO laišku skyriuje buvęs Lietuvos ambasados Washingtono pareigūnas šovė į 1994-VI-13 d. mirusį, 1993-XI-11 d. iš Washingtono išvykusį ambasadorių Stasį Lozoraitį.

Pagal tą laišką St. Lozoraitis Washingtono prieš 16 mėnesių, t.y. maždaug 1994 pavasarį, tinkamai neatliko savo pareigų vienos JAV Kongreso rezoliucijos reikalui.

Šis epizodas čia tinka todėl, kad laiško autorius nusiškaičiavo kalendorinėje aritmetikoje. Pagal laiške skelbtus duomenis, autoriui rūpimu metu, 1994 pavasarį, St. Lozoraitis jau pusmetį laiko rezidavo Romoje (visai net ne Washingtono!) ir, be to, mirtinai sirgo.

Žinome, kad LDDP valdžia varžo laisvos informacijos sklaidimo priemones Lietuvoje. Šį pavasarį nuo valdžios nepriklausomai Liucijos Baškauskaitės televizijos stočiai staiga buvo patrigubinta nuoma: nuo mokėtų 15 ar 18 tūkstančių litų / mėn. pareikalauta virš 40 tūkst. litų/mėn. Labai įdomiai šį reiškinį 1995-V-13 d. aiškino Lietuvos ambasados aukštas pareigūnas. Jis rimtu veidu teigė, kad... nuoma pakelta, nes pakilo elektros kainos... Girdi, net valdžios kontroliuojamos stotys privalo mokėti daug aukštesnes nuomas todėl, kad elektra pabrango...

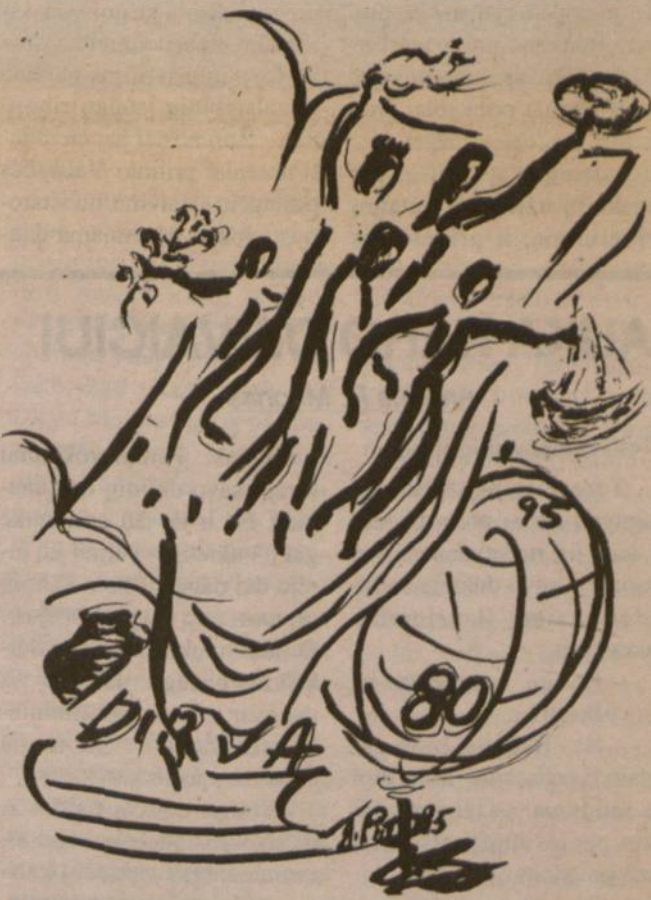
Išgirdęs tokį teigimą, aš

nutariau paskaičiuoti. Paprasčiausiai išsprendžiau tokį aritmetikos uždavinėlį: kiek kartų turi pabrangti elektra, kad stočiai patrigubėtų nuomos kaina? Iš profesionalų lengvai sužinojau, kad radio ar televizijos stočių energijos kaštai paprastai siekia apie 20% visų išlaidų biudžeto. Paskaičiavus pasirodė, kad, pagal ambasados teigimus, elektros kaštai Lietuvoje turėjo pakilti net iki 10 ar 11 kartų, kad pateisintus trigubą nuomą. Kad elektra šiek tiek pabrango, tai skaitėme; bet kad pabrango 10 kartų – tai dar nesapnavome.

Okupantas partijos institutuose gerai įkalė į galvas sovietinio mentaliteto logiką, visa kita palikdamas, vysk. Baranausko žodžiais tariant, kad Lietuva būtų ir tamsi, ir juoda. Marijampolės kurpius Dagys 1940 m. partijos institutų nebuvo baigęs. Tačiau kvailystėmis persunktą logiką jis naudojo tolygiai šių laikų Lietuvos ministrams bei kitokiems pareigūnams, tolygiai tam amerikiečių Nežinomojo kareivio kapo lankytojui.

(1995-IX-26)

...

Migiamajai Dirvai geriausio

Elena ir Karolis Milkovaičiai

**sveikina savo gimines,
draugus
bei pažįstamus
šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga,
linkėdami
daug džiaugsmo ir
Dievo palaimos.**

Vietoj kortelių skiriame auką "Dirvai".

VALDŽIOS IR SPAUDOS SANTYKIAI

(Atkelta iš 1 psl.)

stipresnių poveikio priemonių.

Kaip kiek anksčiau buvo rašoma "Respublikoje", su LDDP artimai susijusios finansinės – pramonės grupuotės šių metų pradžioje bandė perimti didžiųjų šalies dienraščių – "Lietuvos ryto" ir "Respublikos" – kontrolinius akcijų paketus. Prieš kelis metus nemažą "Lietuvos aidą" akcijų dalį per tarpininkus buvo supirkęs vienas turtingiausių Lietuvos žmonių G. Konopliovas. Plačiai skaitomą savaitinį "Veido" žurnalą, kuris buvo įkurtas kaip "Lietuvos aidas" priedas, įsigijo artimais ryšiais su Prezidentūra garsėjanti EBSW. Šis koncernas taip pat turi lemiamą balsą keliose privačiose televizijos stotyse. Buvusią dešinėsios pakraipos populiarią "Radio-centro" radijo stotį nusipirko chemijos pramonės magnatai.

Didžiausiems dienraščiams išlaikyti finansinę nepriklausomybę, LDDP nutarė juos padaryti paklusnius ekonominėmis priemonėmis. Visus dienraščius (beveik vienu metu!) priekabiai ėmė tikrinti mokesčių inspekcija, buvo daromas spaudimas per redakcijų užimamų patalpų privatinimą, ir pridėtosios

vertės mokesčių taikymą.

Mokesčių inspekcijai savo įprastiniais būdais ieškant pažeidimų laikraščių redakcijose, spauda taip pat neliko skolinga. Dienraščiuose pasirodė straipsniai apie mokesčių inspektorius piktnaudžiavimus savo galimybėmis, kyšininkavimą bei įtartinais greitą praturtėjimą. Į tai atsakydama Vyriausybė savaitės pradžioje išplatino pareiškimą. Jame teigiama, kad straipsniai nukreipti prieš mokesčių inspekciją, mokesčių surinkimo griežtinimą – tai veikla prieš valstybę, visuomenę. Vyriausybės nuomone, tai savo pajamas slepiančių, vengiančių atsiskaityti su valstybe darbas.

Laikraščių redaktoriai taip pat nuogąstauja, kad priėmus naujus įstatymus, bus uždrausta reklamuoti alkoholio ir tabako gaminius, pasigirsta kalbų ir apie kitus reklamos suvaržymus. Tai gerokai sumažintų laikraščių pajamas už reklamą, todėl turėtų išaugti leidinių kainos.

Dar viena visuomenės informavimo priemonių savininkų nepasitenkinimo priežastis – informacijos gavimo iš valstybinių įstaigų ribojimas. Žurnalistai nepatenkinti neseniai priimto Valstybės paslapčių įstatymo nuostatomis. Jomis įslaptinama dau-

giau valstybės veiklos sričių, patiems pareigūnams paliekama teisė spręsti, kas slapta, o kas ne. Pastaruoju metu itin paaštrėjo spaudos santykiai su Vidaus reikalų ministerija. Ministerijos gerokai suvaržė informacijos teikimą žurnalistams. Tada pastarieji vis dažniau ėmė rašyti apie "tvarką" pačioje vidaus reikalų sistemoje, kelti policijos klaidas. Tai, savo ruožtu, dar labiau sustiprino tarpusavio nepasitikėjimą.

Žurnalistai priekaištauja ir dėl valdžios bejėgiškumo kovojant su organizuotu nusikalstamumu. Mat nusikaltėliai, lygiai taip pat kaip ir valdžia, nemėgsta kai apie juos blogai rašoma. Tada imamasi nusikaltėlių pasauliui įprastų veiklos būdų. Žurnalistams tenka rinktis – būti ištis nepriklausomais ir rizikuoti savo galva, ar paklusti nusikaltėliams. Kaip tik ši priežastis iššaukė tokius aštrius žurnalistų priekaištus valdžiai po sprogimo "Lietuvos rytu".

Suprasdama, kad "karo" su žurnalistais nelaimės, LDDP savo suvažiavime nutarė santykius su spauda gerinti. Tačiau kaip rodo paskutiniai įvykiai, tai lengviau pasakyti, negu padaryti.

1995.XII.07

Mažosios Lietuvos fondas

Mažosios Lietuvos fondo 1998 metų
Dr. Vydūno \$5,000 (JAV) vertės

PREMIJA

(Premijos mecenatas KURTAS VĖLIUS, JAV MLF-o Tarybos pirmininkas)

1. Mažosios Lietuvos Fondas skelbia 1998 metų Dr. Vydūno \$5,000 (penkių tūkstančių JAV dolerių) vertės premiją už mokslo veiklą tema

"Mažosios Lietuvos vaidmuo išsaugant lietuvių tautinį savitumą".

2. Premijuotinas rankraštis turi būti apie 400 mašinėlė rašytų puslapių lietuvių, anglų ar vokiečių kalba su maždaug 40 psl. santrauka kita kalba.

3. Atsiųstini trys rankraščio egzemplioriai ir jie nebus gražinami, nebent iš anksto susitarus.

4. JAV \$5,000 vertės premija nebus skaldoma, bet, gavus du premijos vertus rankraščius, mecenatas Kurtas Vėlius gali, bet neprivalo, skirti papildomai \$2,000 antrajai premijai.

5. Premijos vertinimo komisija, į kurią įeis išeivijos ir Lietuvos specialistai, bus paskelbta 1996/97 metais.

6. Premijuotini rankraščiai atsiunčiami iki 1998 m. sausio 15 dienos MLF valdybos pirmininko adresu:

V. Pėteraitis

6980 Cote St. Luc Rd., Con. Nr. 807

Montreal, Quebec H4V 3A4

Canada

Tel.: (514)-485-9144

7. Premija ar premijos bus įteikta/os 1998 m. rugsėjo mėn. Toronte, Kanadoje, MLF-o Visuotinio susirinkimo metu.

8. Premijuoti darbai bus leidžiami MLF-o leidinių grandinėje.

Pasaulio Mažosios Lietuvos Fondo Valdyba

V. Pėteraitis

TĖVYNĖS GARSŲ RADIJAS

nuoširdžiai sveikina DIRVA,
jos skaitytojus ir
visų lietuviškų radijo programų vedėjus,
linkėdamas džiaugsmingų Kalėdų
ir gražių bei sveikų 1996 Metų

Aldona Stempužienė

Tėvynės Garsų radijo vedėja

AUKA KARO DIEVAIČIUI

Andrius R. Mironas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Teresė ir Kęstutis pro kaimynų namų protarpį matė, kaip jis, ramstydamasis už tvorą, ėjo savo dukters sodybėlėn, kaimo šiauriniame pakraštyje.

– Kęstut, ar norėtum ką nors užkąsti?

– Ne, Teresėle, eisiu pasidairyti po laukus. Man rūpi tie šaudymai. Gal matysiu kaip naciai nup bolševikų traukiasi plentu.

– Tik būk labai atsargus, kad kokia paklydusi kulka tavęs nekliudytų... Aš labai bijau...

Bet Kęstutis jau lauke. Teresė išėjo įkandin pro duris pašluoti prie gonkelių. Kurį laiką stebėjo Kęstutį, paskui atsėdėjo gonkelėse ant suoločio.

Nueidamas nuo trobos Kęstutis apžvelgė dunksančios girios pakraštį ir toli nusitęsiančias pievas. Nuo Vilniaus šalies, šiaurėje, lyg tamsesnis dangus. Ir vėl dunksi toluomoje. O jo mintyse pavojus.

"Neseniai pas mus stovėjo vokiečių aviacijos grupė, bet prieš kelias dienas išvyko

į vakarus. Pernai vokiečiai turėjo savo dalinių dar daugiau, bet ir jie jau pasitraukė gal į Vokietiją. Pernai jie turėjo dar daugiau savo dalinių rytuose... Ir vis jie mažėja... O tada traukdamies dar Šarkiškį padegė. Giroje vis daugiau sovietų parašutininčių nusileidžia... Gal tai jie dabar su naciais susišaudė?"

Staiga mintys pabiro ir jis sužiūro. Stebėjo keliu atvažiuojančius vokiečių karinius autovežimus, tanketes, sunkvežimius. Keli jų su krovinių, tanketėse ar tankuose pastebėjo patrankų bokštus. Kęstutis leidosi bėgti į namus, kad jį pastebėję vokiečiai nepradėtų šaudyti, ką jie dažnai darydavo net juokais. Porą kartų atsigręžęs matė, kad visa ši vokiečių grėsminga procesija ėmė greit skirstytis nuo kelio į laukus. Tankai riedėjo pievomis tiesiai Pirciupio kaimo link. Paskui sekė sunkvežimiai, pilni ginkluotų karių su šalmais. Pusračiu ėmė artėti vis šiaurėjančiu lanku.

– Vokiečiai! Vokiečiai! supa kaimą!

Kęstutis garsiai šaukė,

vis kartodamas ir bėgdamas jau gatve prie savo trobos. Gonkelėse jį pasitiko Teresė. Metė šluotą į šalį. Išgirdę jo šauksmus, kaimynai išbėgo lauk ir neramiai dairėsi gatvėje.

– Kur jie?

– Supa kaimą! Eime į vidų!

Abudu puolė į pirkį. Pro galinį langą jau visiškai arti matė tratančius tankus ir burzgiančius sunkvežimius. Staiga visa toji kariuomenė sustojo, iš sunkvežimių šokinėjo lauk ginkluoti kariai. Plačiu ratu išsirikiavę ėmė artėti, prie kraštinių kaimo trobų, atkišę automatus. Greit atsirado ir prie lango, net Kęstutis su Terese atšoko atgal.

– Raus! Raus!

Kariai šautuvų mostais rodė išeiti iš namų lauk.

– Ko jie nori, Kęstut?

– Gal ką nors pranešti ar įsakyti... Eime...

Patys tuo netikėjo, nes šautuvais ir tankų grasinimu nekviečiama susirinkti išklausyti įsakymų... Teresė virpėjo visu kūnu, o Kęstutis išballo. Abudu išėjo pro duris ir atsirado gatvėje. Čia ir kiti gyventojai, vyrai ir moterys, vaikai ir net seniai, palieję žmonės, buvo karių varomi. Visi ėjo į platesnę gatvės vie-

tą, kur nacių kariai įsakė susirinkti. Jų tarpe Teresė pamatė ir dėdę Joną. Jis atrodė lyg labiau sulinkęs ir baimingai dairėsi į kitus suvarytus kaimynus.

– Tai SS dalinys. Patys bjauriausi ir ziauriausi naciai.

Teresė nieko negalėjo atsakyti vyrui. Buvo išgąsdinta, visa virpėjo, o ašaros pačios riedėjo jos skruostais. Kęstutis ją laikė apkabinęs per pečius.

Tarp atkištų automatų vidurin suvarytas stovėjo visas Pirciupio kaimas. Vaikai garsiai verkė, moterys net raudėjo, kai kurios pusėsiu meldėsi, o vyrai stengėsi raminti žmonas ir vaikus. Teresė žvelgė iš apsupimo į matomus tarp kitų savo namus ir pro karių žiedą stebėjo, kaip keliolika nacių nešiojo iš jos namo šviežius duonos kepalus, kubilus su daržovėmis, boselį raugintų agurkų, lašinių dvi paltis, pieno puodynes... Iš kitų trobų naciai taip pat nešė maistą, siuvimo mašiną, radijo aparatus, net kai kuriuos baldus ir drabužius. Vieni kariai vilko duknas ir grįžo į vidų naujiems grobimams, kiti nešėsi net karštus viralus ir eidami sriubčiojo barščius ar bulviene, nes netoli pietų metas.

– Plėšikai!.. Vagys!..

Žmonės piktinosi, vyrai gniaužė kumštis, moterys verkė, kai kurios garsiai raudėjo. Į motinų sijonus įsikibę vaikai garsiai, beviltiškai klykė, išgąsdinti paniurusių, šalmuotų nacių veidų. Kelios moterys glėbiuose laikė dar visiškai mažus kūdikius.

Kęstutis pastebėjo vyresnio laipsnio karininką, apie kurį susispietė kelios moterys ir pora vyrų. Moterys bučiavo naciui rankas, kažką karštai jam kalbėjo, įtikinėjo. Karininkas išleido iš saugojamojo rato vieną moterį, po kurio laiko dar ir kitą. Paskui pamojo pirštu vienam vyrui. Teresė atpažino visų įtariamą nacių šnipelį, puslenkį Boleslovą. Jis dažnai važinėdavo į Vilnių kažkokiais neaiškiais reikalais, nors niekur nedirbo. Dabar parodė karininkui kažkokį popierių. Karininkas pamojo kareiviams ir Boleslovas prasmuko iš mirtininkų rato į gatvę. Jį nulydėjo už kaimo ribų vienas ginkluotas karys.

– Išdaviką išleido...

– O ką su mumis darys, Kęstai?

– Nežinau, Teresėle... Turime laukti...

(Bus daugiau)

M.K. ČIURLIONIO SCENOS UŽDANGA

Atsisveikinus su mielu "Dirvos" redaktorium, dr. Anicetu Bundoniu, atsiminiau savo pažadą jam parašyti apie Prano Gudyno Dailės kūrinių restauracijos centrą. Čia tuo metu, 1995 vasarą, kaip tik buvo skubiai dirbama, ruošiantis M. K. Čiurlionio sukakties minėjimui. Man labiausiai stebino didžiulis trijų metrų aukščio ir penkių metrų pločio M.K. Čiurlionio paveikslas – scenos uždanga. Man aiškino, kad menininkas šį paveikslą – uždangą tapė sunkiais ekonomijos laikais (pasaulinės depresijos metu). Jo žmona buvo menininko pagalbininkė. Ji paveikslą ir užbaigė, abiejuose kraštuose nutapydama tautiniais motyvais išraišgymus. Galbūt ir pas mus nuo tada prigijo tas menas, kai norime meniškai papuošti savo programas, knygas ir net tautinius rūbus. Šis didžiulis paveikslas buvo paguldintas ant tam tikslui padėtų stalų ir užėmė bemaž visą kambarį, kuriame restauratorės – menininkės dirbo. Nepaprastai buvo įdomu matyti restauracijos darbą ir klausytis menininkų aiškinimų; kai kurios paveikslų vietos yra taip sugedusios, kad matoma gryna drobė. Tai šių gabijų menininkų darbas paveikslą taip pataisyti, kad ir spalvos ir vaizdai pasiliktų kaip originalai. Darbas atliekamas labai atydziai ir su dideliu pasišventimu, naudojant langelio formą, kurios viduje menininkė atlieka restauracijos darbą. Ir taip "keliauja" ligi pataiso visą paveikslą. Šio paveikslas visuotinę vaizdą galima buvo pamatyti tikrai pasilipus ant kėdės. Tikrai tokiu būdu galima buvo ir nufotografuoti atskiromis detalėmis. O ben-

dras šio paveikslas vaizdas buvo: kairėje paveikslas pusėje ant kalnelio, kurio papėdėje, žolėse spyksi gėlytės, ramunės, dega aukuras su maža liepsna. Aukuro dūmai nusitęsia ligi dangaus. Prie aukuro rankas ištisęs baltas ilgaus rūbais, su apgaubta galva stovi žynys, o jo užpakalyje nusitęsusi minia žemai pasilenkusių žmonių, lyg pasirodusių maldai.

Dana Čipkienė su polichrominės skulptūros restauratorėmis menininkėmis Audrone Davainiene, Terese Blažūnienė ir Janina Bulotiene.

Dešinėje paveikslas pusėje, virš žemės, rutulio pavidale, debesuotame fone, lyg dvasios–žmogaus figūros. Atrodo, kančioje iškreipti kūno–dvasios pavidalai. Mano manymu, menininkas čia pavaizdavo skaistykla. Virš šio rutulio, kitas atskiras vaizdas; visos žmogaus–dvasios figūros įgavusios linksmą šviesą, lyg iš pūkių debesų sukurta, susiglaudusių žmonių lyg pusratį, apsupantį dar kitą saule apšviestą, švelnią figurą. Čia, aš galvoju, menininkas pavaizdavo dangų. Sunku aprašyti

emocijas, stovint prieš savos tautos milžino–kūrėjo originalius darbus. Skaudu buvo matyti laiko bei priespaudos dulkių stipriai sugadintus paveikslus, arba net tyčiomis naikinimą šventų paveikslų, ant kurių studentai buvo priversti kurti blogio imperijos vadovų jiems padiktuotą "meną". Čia dirbančios šios aukšto lygio, giliai pasišventusios menininkės–restauratorės už labai menką užmokestį tuos paveikslus grąžina į jų originalią formą. Tą atlieka infrared peršvietimo būdu; mato paveikslas origi-

nalą ir nuima viršutinį uždangą.

Menininkė Janina Bulotienė, su dideliu džiaugsmu prisiminė paskyrimą atnaujinti Aušros Vartų Marijos paveikslą prieš Popiežiaus apsilankymą Lietuvoje. Ji sakė, kad tikrai jautė, jog Dievo Motina pati ją pasirinko tam darbui. Turėdama progą būti taip arti šio paveikslas, ji meldėsi į Šv. Mariją ne tik pagalbos šiame sunkiame darbe (bažnyčia buvo atidara žmonių lankymui, jos darbo metu), bet ir prašė sau ir savo šeimai ypatingų Dievo malonių.

Nuoširdžiai dėkoju menininkėms už tokį nuoširdų priėmimą ir ypatingą padėką priklauso p. Marijai Petrėytei, kuri mane supažindino su mūsų tautos meno lobiais.

Tur būt mes visi, lanky-

damiesi mūsų brangioje tėvynėje įgyjam visokių patirčių. Galvojau, kad laisvoje Lietuvos sostinėje Vilniuje referendumo balsavime (1992 m.), mano su vyru dalyvavimas buvo man kulminacinis taškas. Po to maniau, kad pakvietimas už vertėją atsitiktinai gautas, (1994 m.) viešint Vilniuje, Lietuvos Aukščiausioje teisme, buvo mano aukščiausias emocinis patyrimas. Dabar suprantu, kad tikras emocinis ryšys, dėl kurio mes sielojamės, yra ne tas, kurį mes blogai ar gerai patiriame, bet tas, kuris mus sujungia su mūsų tautos turtinga praeitimi, kurioje yra giliai suleistos mūsų šaknys ir kurio net pusšimtis patirties nuo Tautos priverstinio atskyrimo iš mūsų širdžių neišdildo.

Dana Čipkienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA WASHINGTONAS

Mieli lietuviai, visi Lietuvos bičiuliai
Jungtinėse Amerikos valstijose ir Kanadoje

Kalėdinių žvakučių šviesa ir šiluma teapgaubia visus, kurie leidžia laikraščius, telkia žmones į lietuvių organizacijas, renka lėšas ir jas auksia, moko vaikučius ir anūkus lituanistinėse mokyklose, suka šokio ratelius ir telkia dainininkus, leidžia knygas, profesoriauja, rašo eilėraščius ir romanus, rūpinasi lietuvių radijo stočių veikla, dvasiškais dalykais ir parapijomis, pagalbos ir paramos organizacijomis vargstantiems Lietuvos žmonėms, domisi jų darbais ir rūpesčiais. Lai geroji švenčių dvasia lydi Šiaurės Amerikos lietuvių, tiek daug nuveikusius Lietuvos ir lietuviybės labai laisvalaikio, savaitgalio, asmeninio poilsio ir asmeninių santaupų sąskaita.

Visiems Jums, kuriems rūpi Lietuva, tautos didžiūma prie Baltijos jūros, linkiu kuo džiaugsmingiausių šv. Kalėdų ir derlingų darbais naujųjų Metų.

Visai ne laikas nustoti ūpo, tikėjimo rytdienos Lietuva, tautos pažanga ir taikiai kaimynų valia, sprendžiant nepriklausomybės įtvirtinimo reikalus.

Ramybės, vienybės, sutarimo, naujų vilčių ir sumanymų išsipildymo 1996-aisiais.

Dr. Alfonsas Eidintas
Ambasadorius

!!! PASKUTINĖ PROGA !!! DOVANA KALĖDOMS IR VISIEMS METAMS

(po Naujų Metų bus 30 dol)

Tik 15 dolerių

(pusė kainos)

atpiginta prenumerata naujiems skaitytojams

Čekį 15 dol. siųsti:

DIRVA,

P.O BOX 19191

Cleveland, OH 44119-0191

Vardas, pavardė.....

Adresas.....

Pusė kainos iki Naujųjų Metų

!!! PASKUTINĖ PROGA

BIUROKRATAS

Vincas Vilelids

Šaukštelis cukraus ir dvylika lašų grietinėlės. Išgeria kavą. Pabučiuoja žmoną atsi-sveikindamas. Bet ne per daug. Tik tris ketvirtadalius to, kas bus grįžus. Vaziuoja į įstaigą. Kelias užsikemša. Biurokratas didžiai susi-nervinęs. Jis negali nieko patvarkyti. Tai baisūs pergy-venimai. Vos negavęs šir-dies priepuolio, bet gerokai apgadinęs savo nervus, atsi-randa įstaigoje.

Biurokratų tiek priviso, kad susidarė atskira visuomenės dalis. Kaip politikie-riai, prekybininkai, visuome-nininkai darbininkai, mafijo-zai. Į tuos paskutinius jie daugiausia panašūs.

Tad žvilktėrėkime į biu-rokratą, taip sakant, iš pagrindų. Štai jis pabunda iš ryto, pažadintas laikrodžio žadin-tuvo. Jis labai tvarkingas. Tad nusirazo tris kartus, nei kiek nedaugiau ir nemažiau. Jo kelnės gražiai paguldytos ant kėdės prie lovos iš vaka-ro. Tad jam nereikia ieškoti. Batai padėti tvarkingai. De-šinės kojos dešinėje, o kairės kojos kairėje. Eina apsipraus-ti. Tiek šilto ir tiek šalto van-dens. Apsiskuta. Apsilaisto kvepalais. Trys lašai ant smakro ir du lašai ant kaktos. Nei daugiau, nei mažiau. Val-gomajame laukia žmona su kava. Žmona iš anksto pa-rinkta pagal visas laimingo vedybinio gyvenimo taisyk-les. Bet tai per ilgą istoriją.

Taigi, biurokratas geria kavą. Du šaukšteliai kavos į puodelį ir ketvirtis vandens.

Atsisėda prie savo stale-lio, kurį vadina rašomuoju stalu. Pavarto keletą popie-rių. Vienas krautuvės skelbi-mas. Siūlo pirkti vieną, o gausi du. Biurokratas pade-da į einamųjų reikalų bylą. Kitas kviečia atvykti į sporto rungtynes. Biurokratas pa-deda į būsimųjų reikalų bylą. Trečio popierio negali su-prasti, tad padeda į svarsto-mųjų reikalų bylą. Sutvarkęs reikalus, biurokratas pasijunta labai pavargęs, tad pašaukia sekretorę, kad atneštų kavos. Sekretorė gana greit pasirodo su kava ir labai trumpu sijo-nėliu. Biurokratas susidomi ne tiek kava, kiek trumpu sijonėliu. Kas toliau vyksta sunku apsaityti, nes už užda-rų durų. Na, kartais paaiškė-ja teismuose, kada biurokrato vertė nukrinta. Tai vadinama "sexual harassment". Kaip lietuviškai, nežinau.

Dienai įpusėjus, biurokra-tui tenka sutikti interesantus su reikalais. Biurokratas, pu-se ausies paklausęs, sako: "Ateikite rytoj. Šiandien esu labai užimtas". Sekantis in-teresantas įteikia raštą. Biu-rokratas mato, kad iš sulenk-to popierio kyšo kraštelis

banknoto. Iš spalvos atpažįs-ta, kad tai gana stambi suma. Biurokratas sujuda: "Jūsų rei-kalas bus svarstomas šian-dien po pietų. Kadangi labai svarbu, tad sprendimas bus pateiktas dar šiandien. Ir tai bus taip, kaip jūs pageidau-jate".

Interesanto dokumentas įdedamas į patenkinamai iš-spręstą bylą, o stambus ban-knotas į biurokrato kišenę. Abi pusės patenkintos.

Biurokratas grįžta namo. Pabučiuoja santūriai žmoną, ekstazę taupydamas nakčiai. Po vakarienės skambina tik jam žinomu telefonu. "Ponas ministeri, čia kalba Jonas Ki-šininkaitis, čia toks mažas reikaliukas. Reikės pasukti į kairę, o gal į dešinę. Beje, susidarė šokia tokia sumelė. Aš perduosiu jūsų vardu į Šveicariją. O, atsiprašau, ne jūsų vardu, bet sąskaitos nu-meriu, kurį jau žinau. Jis tik vienu skaičiumi skirtingas nuo mano numerio.

Padėjęs telefono ragelį biurokratas sako savo žmo-nai: "Po telefono geriausias pasaulio išradimas – Šveicari-jos bankas. Niekas taip gerai nelaiko paslapčių kaip švei-carai. Va, tai puikūs žmonės. Vaziuosime į Šveicariją atos-togų".

– Kalnuose ten šalta. Reikės naujo minko kailio. Anas gerokai pasenęs, – sako žmona.

– Koks sutapimas. Pereitą savaitę buvo toks, kurs no-rėjo minkų auginimo farmą įsteigti. Buvau įkišęs jo pa-reiškimą į užmirštų reikalų bylą. Ištrauksiu. Bus minkų, nors vežimu vežk.

LITHUANIAN MERCY LIFT ŽINIOS

Lithuanian Mercy Lift (LML) dėkoja visiems savo remėjams už labai reikalin-gas aukas ir dovanas.

Nuo 1995m. balandžio mėn. LML išsiuntė į Lietuvą 29 talpintuvus medicinos rei-kmenų ir vaistų, kurių krū-vio vertė viršija \$49 milio-nus.

Tai buvo įmanoma pada-ryti su daugelio amerikiečių labdaros įstaigų talka. Tarp jų - Christian Relief Services, brolis Regis iš Salvatorian Missions, Smiths Industries Medical Systems(SIMS), at-skiros ligoninės, vienuolynai ir pavieniai asmenys.

Svarbiu laimėjimu laikyti-nas dviejų LML narių ryšys su "AmeriCares", humanita-rinės pagalbos pelno nereika-laujančios šalpos grupė, ku-rios centras yra New Canaan,

CT. Ši grupė nuo 1992m. iš-dalino daugiau negu miljar-do dolerių vertės vaistų ir medicinos reikmenų daugeliui kraštų. Tarp jų Rwandai, Černobiliui, Bhopaliui, Bos-nijai ir kt.

"AmeriCares" žmonės, įsitikinę medicininės pagal-bos reikalingumu Lietuvoje, susirado LML ir pasiūlė šal-pos darbo ryšį. Tą ryšį LML labai vertina.

MEDICINOS RYŠIŲ PROJEKTAS LIETUVOJE

Šiais metais Lithua-nian Mercy Lift ir Health Science Communication As-sociation ėmėsi projekto, ku-ris pagerins Lietuvos priėji-mą prie biomedicinos infor-macijos šaltinių. Šis projek-tas žinomas kaip Lietuvos ry-šių projektas, gali tapti infor-

macijos sveikatos apsaugos tinklo pradžia. Projektą fi-nansuoja JAV Valstybinė Medicinos biblioteka, tarp-i-ninkaujant JAV Valstybės Departamentui. Projektas su-jungs Lietuvos Medicinos biblioteką ir Vilniaus Univer-siteto Medicinos Fakultetą į Internetą, kas įgalins šias įstaigas pasiekti biomedicini-nes duomenų bazes ir sveika-tos apsaugos informacijos sistemas visame pasaulyje.

Jau paklotas optinis ka-belis, jungiantis medicinos fakulteto pastatą su Interne-tiniu mazgu VU Skaičiavimo Centre.

Šio projekto įgyvendi-nimui buvo pasirinkta Lithu-anian Mercy Lift organizaci-ja dėl jos patyrimo teikiant medicininę pagalbą Lietuvai. Be to, Lithuanian Mercy Lift anksti pripažino technologi-nės informacijos svarbą šiuo-laikinei medicinos praktikai. Sveikatos apsaugos tobulini-

Džiugių Kristaus gimimo švenčių Jums ir visiems—oms Jūsų Bendradarbiams, sykiu — nuoširdus ačiū už Jūsų pasišventimą.

Vysk. Paulius A. Baltakis, O.F.M.

Lietuvių bendruomenės Clevelando apylinkė nuoširdžiai sveikina

visus lietuvius su šventėmis, linkėdama linksmų šv. Kalėdų ir sveikų ir laimingų Naujųjų 1996 metų.

Gyvuokimė!

LB Clevelando apylinkės valdyba

Lietuvių Namai sveikina visus Clevelando lietuvius, bet ypač savo lankytojus ir rėmėjus, su

Šv. Kalėdomis ir Naujaisiais 1996 m.

Nuoširdžiai kviečia visus gausiai naudotis savų Namų patamavimais

Lietuvių Namų Direkcija

GERA KALĖDINĖ DOVANA

ir čia gyvenantiems, ir Lietuvoje. Tai 10.000 anglų-lietuvių posakių palyginimų, sutilpusių 500 puslapių knygoje

O gal ir ne visai taip

arba angliškai

It Ain't Exactly Sol

Sudaryta inž. B. Masioko ir jo žmonos a.a. Evelinos Kolupailaitės – Masiokienės išleido Raguvo leidykla 1994 m. Kaina \$18.50, persiuntimo išlaidos \$ 3. – Amerikoje (užsienyje – \$4), viso \$21.50 (USA) Užsakymus siųsti:

B. Masiokas
13902 E. Marina Dr. #404
Aurora, CO 80014-5522

mas Lietuvoje daug priklauso ne tik nuo moderniausių įren-gimų ir reikmenų panaudoji-mo, bet ir nuo priėjimo prie naujausių medicinos mokslo žinių.

Kompiuterinės techno-logijos siuntos Lietuvos Me-dicinos bibliotekai, Vilniaus Universiteto Medicinos Fa-kultetui, Kauno Medicinos Akademijai ir kitoms įstai-goms yra dalis LML bendros strategijos, teikiant pagalbą Lietuvai. Praėjusiais metais buvo sukaupta pakankamai technikos bei medicinos mokamųjų programų ir įkurta multimidijos laboratorija ir mokomasis centras VU Me-

dicinos fakultete.

Deja, tolesnis JAV vy-riausybės finansavimas šiam projektui pasibaigus nėra nu-matytas. Kai Lietuvos Medi-cinos biblioteka ir Vilniaus Universiteto Medicinos fa-kultetas galės tiesiogiai nau-dotis Internetu, kitos ligoni-nės ir klinikos vis dar netu-rės tokios galimybės. Jei pa-pildomas finansavimas būtų įmanomas, kad ir kiti galėtų telefono linijomis susijungti su kompiuteriais medicinos bibliotekoje ir fakultete, vals-tybinis informacijos tinklas sveikatos apsaugai galėtų būti sukurtas.

•••

IŠKILMĖS RIETAVE

Š.m. spalio 27 ir 28 dienomis senasis Žemaitijos miestas Rietavas pasipuošė trispalvėmis, tautinėmis juostomis, rudens gėlių puokštėmis, o nuo šeiminių ir svečių šypsenų kunigaikščių Oginskių miestas, rodos, pašviesėjo...

Spalio 27-tąją Lauryno Ivinskio vidurinėje mokykloje vyko konferencija tema "Lauryno Ivinskio kilnūs darbai ir nuopelnai krašto kultūrai", kurioje plačiai buvo išnagrinėta pirmojo lietuviškojo kalendoriaus sudarytojo ir šio Žemaičių žemės sūnaus įvairiapusė kultūrinė veikla. Buvo organizuota jo kalendorių paroda.

Pirmoji iškilmų diena buvo baigta jos dalyvių posėdžiu – Rietavo mokykla švenčia 400 metų jubiliejų!

Spalio 28 d. iškilmų dalyviai, išklausę šv. Mišių ir pasimeldę už kritusius kovotojus dėl Tėvynės laisvės ir nepriklausomybės, atėjo į L. Ivinskio vidurinę mokyklą pagerbti buvusį šios mokyklos auklėtinį, teisininką, neolituoną Juozą Baltrušį. Jam mokyklos foje iškilmingai atidengtas bareljefas, prie mokyklos pasodintas atminimo ąžuoliukas. Šventės dalyviai susitiko su garbingojo žemaičio artimaisiais.

Po Rietavo mokyklos masinio bėgimo L. Ivinskio garbei.
Autoriaus nuotr.

L. Ivinskio vidurinės mokyklos mokytojai ir mokiniai, ruošdamiesi šiai šventei, atliko daug sportinių ir turistinių žygių mokyklos patronto L. Ivinskio gyvenimo pėdsakais.

Dabar L. Ivinskio vidurinės mokyklos kolektyvas ruošiasi savo didžiajai šventei – mokyklos 400-tosioms metinėms.

J. Dainis

Rietavas,
1995 m. spalio

Mokinių ir mokytojų žygis dviračiais. Autoriaus nuotr.

LIETUVOS KARIUOMENĖS 77 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAI DETROITE:

Šių metų gruodžio mėn. 3 d., Šv. Antano parapijos bažnyčioje buvo prisiminta ir atšvęsta Lietuvos kariuomenės 77 metų įkūrimo sukaktis. Minėjimas prasidėjo šv. Mišių auka už žuvusius savanorius, karius, partizanus ir šaulius.

Po šv. Mišių susirinko pilna salė dalyvių, kur vyko minėjimas / akademija ir meninė programa. Minėjimą pravedė jūrų šaulių kuopos vadas Mykolas Abarius. Šaulių žvaigždės medaliu buvo apdovanoti: Onutė Abarienė, Vacys Slušnys, Antanas Vaitiekus ir Regina Juškaitė.

Žurnalistas Stasys Garliauskas savo kalboje svarstė klausimus, kodėl nepasipriešinta Sovietams okupuojant Lietuvą ir ar mūsų mažai valstybei reikalinga kariuomenė. Į šį klausimą jis davė aiškų teigiamą atsakymą. Pristatė dabartinę Lietuvos kariuomenės padėtį, kuri tebėra vystymosi stadijoje.

Vilniuje yra karinė akademija ir puškarininkų mokykla. "Geležinio vilko" brigada, sudaryta iš 8 batalionų, yra pagrindinis kovos vienetas. Lietuvos aviacija turi 56 pilotus ir tris bazines. Vidaus reikalų ministerija turi du ginkluotus pulkus. SKAT savanorišką krašto apsaugos tarnybą dirba visą laiką. Kariuomenė kontroliuoja oro erdvę; kariuomenėje dirba daug vyresnio amžiaus karininkų, atlikusių iš Sovietų armijos. Jie ir jaunieji karininkai gerai nesugyvena. Lietuvoje geriausiai susiorganizavę yra šauliai. Turi 15 rinktinių, 130 dalinių ir apie 8,000 šaulių. 1940 m. Lietuvoje buvo 62,000 šaulių. Jie leidžia žurnalą "Trimitas".

Meninę dalį atliko mokytojas aktorius Kazys Gričius, padeklamavęs eilėraščių. Muziką Stasys Sližys pravedė bendrą dainavimą.

Minėjimą sekė vaisės ir pabendravimas.

Regina Juškaitė

LOS ANGELEJE:

Lietuvos kariuomenės 77-ji sukaktis iškilmingai paminėta š.m. lapkričio mėn. 19 d. Juozo Daumanto šaulių kuopos vadui Kaziui Karūžai vadovaujant, šv. Kazimiero parapijos kieme pakeltos vėliavos ir atnašautos šv. Mišios. Skaitinius skaitė Dalia Ragauskienė, aukas nešė tautiniais rūbais pasipuošusios Liucija Mažeikienė ir Liucija Stadalnikienė.

Trumpai kalbėjo ramovėnų pirmininkas Antanas Mažeika, buvo pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę ir vienintėlis čia likęs savanoris – kūrėjas Mykolas Barauskas. Sveikinimo žodį ta-

rė Lietuvos gen. garbės konsulas Vytautas Čekanauskas. Pagrindinis šios šventės kalbėtojas buvo žurnalistas – rašytojas Algirdas Gustaitis. Savo kruopščiai paruoštoje paskaitoje Algirdas Gustaitis kalbėjo apie ginkluotų pajėgų reikšmę baltų genčių gyvenime nuo daugelio šimtmečių prieš Kristų ligi šios dienos. Žodžiais "lietuvių tautos niekas negali sunaikinti – tik pati lietuvių tauta" jis baigė savo kalbą.

Po programos visi dalyviai buvo pakviesti atsigaivinimui ir užkandžiams, kuriuos paruošė šaulės.

Feliksas Masaitis.

Mieliems ALT Sąjungos nariams
bej jų draugams

Linksmų Šv. Kalėdų ir
Laimingų Naujųjų Metų
linki

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Valdyba

KOKIU KLAUSIMU Į KĄ KREIPTIS LIET. AMBASADOJE WASHINGTON, DC.

Prieš bene gerus metus (dėkui dienraščiui "Draugui") supažindinau skaitytojus su Lietuvos ambasados Washington, D.C. darbuotojais, jų trumpomis biografijomis. Tačiau laikas bėga, žmonės keičiasi, jau ateina rotacijos laikas t.y. atšaukimai ir nauji paskyrimai, dėl to malonius skaitytojus noriu supažindinti su personalo ir darbų pasiskirstymo pasikeitimais Lietuvos ambasadoje, siekdamas tuo būdu palengvinti jam, atsiradus reikalui, kuo greičiau susisiekti su tuo tarnautoju, kuris jam būtų pats reikalingiausias.

Patarėjas STASYS SAKALAUSKAS - rūpinasi bendrosios politinės informacijos apie Lietuvą teikimu, ambasados ryšiais su JAV Kongresu, užsienio ambasadomis bei Lietuvos - JAV kariniu bendradarbiavimu, rengs Jungtinėse valstijose Lietuvos piliečių balsavimą rinkimų į Lietuvos Seimą metu.

Patarėjas VYTAUTAS ŽALYS - palaiko ryšius su JAV valstybės departamentu, renka ir analizuoja politinę informaciją, atsako už bendradarbiavimą su JAV, vietos lietuvių organizacijomis ir amerikiečių bei lietuvių spauda.

Pirmasis sekretorius DARIUS PRANCKEVIČIUS atsakingas už ekonominius santykius, plėtoja ryšius tarp JAV ir Lietuvos institucijų finansų ir prekybos klausimais, telkia ekonominę informaciją ir ją analizuoja, padeda rengti sutartis, palaiko ryšius su Pasaulio Banku ir Tarptautiniu valiutos fondu, konsultuoja JAV ir Lietuvos kompanijas.

Padėjėjas ekonomikai ir

prekybai LINAS ORENTAS teikia informacijas investicijų klausimais, ekonominę Lietuvos klimata, statistiką. Skleidžia informaciją apie Lietuvos gaminamą produkciją, bendradarbiauja su Lietuvos ekonominėmis įstaigomis, prekybos agentūromis bei atitinkamų ministerijų departamentais, teikia konsultacijas prekybos srityje Lietuvos ir JAV verslininkams.

Padėjėjas švietimo ir kultūros srityje KERRY STROMBERG rūpinasi JAV - Lietuvos aukštųjų mokyklų bendradarbiavimu, teikia žinias JAV studentams apie galimybę studijuoti Lietuvoje, turizmą, rengia kultūrinę programas, atsako į bendrojo pobūdžio klausimus minėta tematika.

Padėjėjas ryšiams su visuomene EDVARDAS TUSKENIS teikia bendrą informaciją klientams, palaiko ryšius su amerikiečių spauda, radiju, TV, JAV pabaltiečių ir žydų organizacijomis, verčia į anglų kalbą ir redaguoja tekstus.

Administracijos atašė RAMŪNAS ASTRAUSKAS išduoda vizas visų šalių piliečiams, tvarko buhalterinę apskaitą ir ambasados ūkį bei aplinkos priežiūrą.

Deja, tai jau ir viskas. Tenka konstatuoti tą faktą, kad darbų daugėja, o darbuotojų ambasadoje šiemet mažėja. Buvęs du metus mūsų ambasados Patarėjas Jonas Paslauskas šiuo metu dirba Lietuvos Laikinoju reikalų patikėtinu Ottawa, Kanadoje, vadovauja pačiai jauniausiai Lietuvos ambasadai. I sekretorė Sigutė Jakštonytė nuo Naujų metų skiriama darbui į Briuselį, Lietuvos

nuolatinėje misijoje Europos Sąjungoje, kur ji padės rengti sutartis tolesnei Lietuvos integracijai į Vakarų Europos struktūras.

Taigi ambasadoje nebe turime teisininko, įgalioto konsulo. Dėl to, norint gauti informacijos nuosavybės teisių atstatymo, įvaikinimo, pilietybės, Lietuvos paso gavimo klausimais, geriausia yra kreiptis į Lietuvos Generalinį konsulatą Niujorke. Ten galima būtų atlikti ir notarinius veiksmus, dokumentų legalizavimą ir pan.

Taip pat noriu paprašyti malonių skaitytojų pagalbos atitaisant spaudoje ar kai kuriuose leidiniuose pasitaikančius netikslumus. Pastebėjus klaidingą informaciją apie Lietuvą ar lietuvius prašome apie tai mums pranešti, atsiunčiant leidinio atitinkamą puslapį ir tikslią metriką (laikraštis ar leidinys, data, leidykla ir pan.). Būtume už tai nepaprastai dėkingi, nes esame nepajėgūs skaityti visų JAV, ypač lokalinių laikraščių bei leidinių.

Dr. Alfonsas Eidintas
Ambasadorius

LIETUVIŲ, LATVIŲ IR ESTŲ PAREIŠKIMAS JAV KONGRESUI

Jungtinis pabaltijo tautų komitetas pasisakė palaikąs Bosnijos taikos planą ir Amerikos dalinių įvedimą, prisiimant bendrą atsakomybę kartu su kitų valstybių daliniais tarptautiniam taikos plano išlaikymui tame regione.

Kadangi šis Bosnijos konfliktas yra pavojingiausias laikotarpis po II - jo Pasaulinio karo, kurio nebuvo galima baigti be Amerikos dalyvavimo ir kuris yra gyvybinės reikšmės Rytų ir Centro Europos valstybių ateities saugumui, neišskiriant ir Jungtinių Amerikos Valstijų, todėl Amerikos lietuvių, latvių, estų tarybos, kurios reprezentuoja milijoną pabaltiečių šiame krašte, tvirtai pasisako, kad šios taikos pastangos Balkanuose nesumažintų mūsų dėmesio Pabaltijo valstybėms ir kitoms tautoms tame regione.

Pervedimas kitiems paramos fondų, skirtų Pabaltijo valstybėms, būtų nukreiptas prieš galutinę demokratijos

principų įtvirtinimą ir laisvos ekonominės sistemos įvedimą tose valstybėse.

Mums malonu pastebėti, kad Pabaltijo taikos batalijonas, suorganizuotas ir didele dalimi Amerikos finansuojamas, jungiasi su Amerikos daliniais, kad užtikrintų taiką Tuzlos regione ir kartu "Partnership for Peace" programoje.

Todėl JBANC, kuris reprezentuoja Amerikos lietuvių tarybą, Amerikos latvių tarybą ir Amerikos estų tarybą, ragina JAV kongresą pasisakyti už Bosnijos taikos planą ir Amerikos dalinių dalyvavimą šiose tarptautinėse taikos išlaikymo pajėgose. Stiprus Amerikos dalyvavimas tame Europos regione yra raktas naujam saugumui po šaltojo karo Europoje.

Šio turinio pareiškimas Amerikos lietuvių, latvių ir estų tarybų vardu buvo asmeniškai įteiktas kiekvienam JAV Kongreso nariui gruodžio mėn. 5 dieną.

TAUPA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

Taupa linki visiems savo nariams
ir Clevelando lietuviams

ŠVENTŲ KALĖDŲ ir

LAIMINGŲ NAUJŲ 1996 METŲ

Kviečiame visus lietuvius tapti TAUPOS nariais
ir tuo pačiu priklausyti
stipriai lietuviškai finansinei institucijai

767 East 185th street
Cleveland, Ohio 44119
Tel. 481-6677

Visus mūsų giminaičius, artimuosius,
draugus ir pažįstamus širdingiausiai
sveikiname Šv. Kalėdų proga.
Drauge linkime šauniai ir pakilioje
nuotaikoje pasitikti Naujuosius Metus.

Juozė ir Jonas Daugėlai
Florida

Visiems

esantiems ir būsimiems klientams
gerų

Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1996 metų!

VILLA ROSA PIZZA

853 E. 185 ST.
Tel. 486-5545

Garbės daktaratas

Vytauto Didžiojo universiteto Senato nariai, įvertindami A. Razmos ilgametę lietuvišką veiklą išeivijoje ir jo paramą atsikūrusiai Lietuvai ir Vytauto Didžiojo universitetui, nutarė jam suteikti VDU Garbės daktaro vardą. Tai praneša VDU rektorius Bronius Vaškelis.

KALBOS PIKTŽOLĖS

Sutrupinant datą, mėnesio dienai nusakyti nevar-
totas vyriškos giminės kilmininkas.

Kelinto(reikia-kelinta) šiandien?

spalio antro(reikia-antra, antroji)

Pilnai sakant datą, skaitvardį derintume su žodžiu
diena, pav. kelinta diena? Spalio mėn. antra diena. Išleidus
žodį dieną, skaitvardis turi likti vardininke ir moteriškos gi-
minės.

CLEVELANDE ir apylinkėse

ŽAIBO KALĖDINIS POBŪVIS – ŠOKIAI

Clevelando LSK Žaibo vyrų krepšinio komanda rengia **Kalėdinį pobūvį šokius, š.m. gruodžio 23 d., šeštadienį**, Clevelando Lietuvių Namų viršutinėje salėje, 877 East 185-th St., Cleveland, Ohio. **Pradžia 7:00 v.v.**

Visi, tiek jaunesni, tiek ir vyresni kviečiami dalyvauti. Gimnazijos (High School) amžiaus jaunimas taipogi laukiamas.

MUGĖ JURGINĖJE

Pirmąjį Advento sekmadienį prieškalėdinė mugė Clevelando Šv. Jurgio parapijoje sėkmingai praėjo. Neringos tunto skautės ir Pilėnų t. skautai platino savo rankdarbius, o šalia to parapičiai turėjo progą įsigyti olimpinis marškinėlius, paremdami Lietuvos sportininkus, kurie nori dalyvauti 1996 m. Atlantos olimpijadoje.

Ger.J.

SUSIKAUPIMO DIENA

Šeštadienį, gruodžio 16 d. Clevelando ateitininkai ruošia susikaupimo dieną – re-kolekcijas. Jas vesti pakviestas kun. Julius Sasnauskas. Visi kviečiami susikaupimo dienoje dalyvauti ir prašomi registruotis pas D. Staniškienę tel. 531-8496 arba dr. E. Šilgalį tel. 481-0332

RUDENS FESTIVALIS

Clevelando Šv. Jurgio parapijos taryba praneša, kad lapkričio mėn. Rudens festivalis davė \$4,274.09 pelno. Klebonas kun. J. Bacevičius dėkoja visiems, kurie parėmė šį parapijos renginį. Gautas pelnas padės mokėti žiemos išlaidas.

Ger.J.

Šiaulių miesto "Aušros" muziejus ieško pilno Lietuvių enciklopedijos rinkinio. Kas galėtų tokį paaukoti, prašomas skambinti "Dirvai", tel. 531-8150 Onutei.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus. Skubiems siuntiniams - AIR CARGO. Komercinės siuntos pagal susitarimą. **MAISTO SIUNTINIAI** nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

LINAS VYŠNIONIS Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

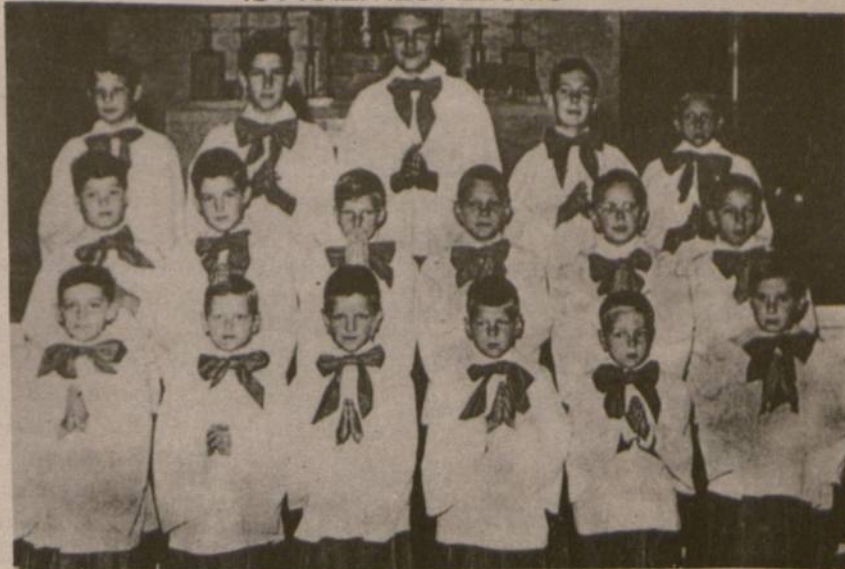
EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

IŠ PRAEITIES ALBUMO

Siemet sukanka 30 metų, kai Stefanijos Stasiienės iniciatyva buvo suorganizuotas Dievo Motinos parapijos bažnyčios berniukų choras. Choriui vadovavo vargonininkė Regina Brazaitienė. Chorą globojo ALRK Moterų Sąjungos 36 kuopa Clevelande.

Nuotraukoje jaunieji dainininkai, pasiruošę giedoti Dievo Motinos bažnyčioje.

Buvę dainininkai mėginkite save atpažinti.

TAUPA bus uždaryta
gruodžio mėn. 24 d., 25 d.,
31 d., ir sausio mėn. 1 d. 1996

PUIKI KALĖDŲ DOVANA

Prieškalėdinis laikotarpis jau ir vėl skatina mus prisiminti savo artimuosius, draugus ir bičiulius, jiems parenkant kaip galima vertingesnę dovaną, neišleidžiant daug pinigų, bet suteikiant didžiausią malonumą. Tokią Kristaus gimimo šventei simbolišką dovaną galima įsigyti, užsakant Clevelando Dievo Motinos Parapijos choro įgrotą kasetę ar garsinį diską "Praktėlėn skubu" su 13 lietuvių ir tarptautinių kompozitorių kalėdinių giesmių, muzikės Ritos Kliorienės vadovaujamo choro įgiedotų su vargonų, fleitos, trimito ir klarineto palyda. Paštu užsakoma šiuo adresu:

Romas Apanavičius,
23750 Chardon Rd.,

Euclid, Oh., 44117 arba telefonu 216-531-6995, prisiunčiant po 10 dol. už kasetę ir 15 dol. už diską, pridant po 3 dol. persiuntimo išlaidoms padengti. Clevelando ir apylinkių gyventojai gali tas dovanas įsigyti sekmadieniais po pamaldų Dievo Motinos Parapijos knygyne ar pas Ritą Kliorienę bei Romą Apanavičių. Tai simboliška ir labai vertinga kalėdinė dovana, kuria džiaugsis visų gentkarčių atstovai.

A.M.B.

BALYS AUGINAS

Poezijos knyga

METAFORŲ SMUKAS

KNYGA GAUNAMA DIRVOJE

Kaina 12 dol. Siunčiant
paštu – 14 dol.

Naujovė! Pirmas CD vaikams lietuvių kalboje! Pūki dovaną Kalėdų ar bet kokia kita proga! Šiuo metu galima įsigyti Romualdo Zabalecko išleistą lietuvių liaudies dainų albumą vaikams "Išėjo tėvelis į mišką". Gerai žinomos dainos suskambo visiškai naujai, tad smagios klausytis ne tik vaikams, bet ir suaugusiems. Įrašas darytas Colorado valstijoje. Norintiems įsigyti albumą, čekį arba money order siųsti adresu:

Romas Home Studio, 1327 SW
22nd St. Loveland, CO 80537.

1 CD kaina – \$10, 1 audio kasetė – \$6, arba \$14 abu. \$2.50 pridėti už persiuntimą. Dėl užsakymų didesniu tiražu, skambinti tel. (970) 663-4684 –geriausiai po 6 PM.

Vlado Vijeikio linksmi pasakojimai

GERIAU JUOKTIS
NEGU VERKTI

\$8.00. Persiuntimas \$2.50

Tėviškė, 4346 S. Western
Chicago, IL 60609

Taip pat gaunama Dirvoje

Gera proga įsigyti žinomo fotografo Juozo Polio menišką albumą "Malda Lietuvai"

Kaina 14 dol., už persiuntimą 3dol. Gaunama "Dirvoje".

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Sveikina visus Clevelando ir apylinkių, lietuvius

KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR NAUJŲJŲ METŲ

proga, linkėdami tyro kalėdinio džiaugsmo
ir laimės ateinančiais metais

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Telefonas:
531-7770

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103
(Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL

ZVAIGŽDUTĖ MOTIEJONIENĖ

Aplankykit mus ir mes
padėsime suplanuoti
Jūsų keliones.
Clevelande bilietus
pristatome į namus.

RITA STAŠKUTĖ

ATPIGINTOS KELIONĖS Į LIETUVĄ
Naujos rudens ir žiemos sezonų kainos.

SKRYDŽIAI SU FINNAIR SAS, Lufthansa,
KLM, LOT Polish

Mes bendradarbiaujame su Lietuvos Oro Linija.

DIRVA

Kanados Vaikų šventėje Plakatų ir piešinių konkursą laimėjo clevelandietės Lana Pollock, 10 metų, ir jos sesutė Nijolė, 6 metų.

JONO POVILAIČIO 25 METŲ MIRTIES SUKAKTIS

Omaha, Nebraska. Š.m. gruodžio mėn. 23 d., minėdama liūdną mano brangaus vyro dipl. ekonomo Jono Povilaičio 25 metų mirties sukaktį, siunčiu "Dirvai" 60 dol. auką. Velionis buvo Neo-Lithuania korporacijos filisteris ir Tautininkų sąjungos narys. "Dirva" buvo Jo ideologijos laikraštis ir velionis bendradarbiavo su "Dirva".

J. Povilaitis eilę metų buvo Omahos Tautininkų skyriaus pirmininkas ir aktyvus LB narys. J. Povilaitis yra palaidotas Omahos Kalvarijos kapuose, šalia savo sūnaus Algimanto, kuris 1968 m. žuvo eismo nelaimėje.

Skaudžius išgyvenimus prisimenanti,

Jadvyga Povilaitienė,
duktė Loreta,
sūnus Ringaudas

Širdingai dėkojame už auką. "Dirvos" redakcija.

DAINUOJANTYS ANGELAI

Clevelando jaunimo choras

KALĖDINIAM KONCERTE

Dievo Motinos parapijoje

SEKMADIENĮ, GRUODŽIO 17 DIENĄ

3:00 val. popiet

Bilietai po \$6.00 suaugusiems ir \$3.00 vaikams gaunami sekmadieniais po mišių parapijos svetainėje arba šiokiadieniais skambinant Richard Marks, tel: 381-7287. Koncerto dieną prie įėjimo bilietai \$7.00

Koncerto pilnas skiriamas Jėzuitų gimnazijai Vilniuje ir Dievo Motinos parapijai.

Kviečiame visus paremti gražų tikslą ir dalyvauti džiugioje prieškalėdinėje dainos ir muzikos šventėje.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

A.A.

Dipl. inž.EUGENIJUI MANOMAIČIUI

amžinybėn iškeliavus, žmonai IRENAI,
sūnams AUGIRDUI, RIMUI, POVILUI ir jų
šeimoms reiškiamo nuoširdžia užuojauta

Irena ir Juozas Rasiai
Cambridge MA.

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Mackevičius A., Kew Garden	20.00
Ulinskaitė M., Rochester	20.00
Muliolis V., Moon Twp	10.00
Masalaitis P., Wayne	20.00
Penkiūnas J., Annapolis	10.00
Ambrose M., New Market	20.00
Savaitis J., Sunny Hills	10.00
Slivinskas J., Indialantic	10.00
Petrulis R., Fort Lauderdale	100.00
Balbata G., St. Pete	20.00
Strazdas J., Jupiter	10.00
Jurkūnas J., St. Pete B.	25.00
Kiaunė K., St. Pete	10.00
Michalevičius P., St. Pete B.	20.00
Petrutis P., St. Petersburg	10.00
Balas K., Cleveland	10.00
Juodėnas E., Cleveland	20.00
Karsokas A., Cleveland	5.00
Mačienė S., Cleveland	10.00
Steponavičius E., Euclid	5.00

Skavičius J., Parma	10.00
Vaičaitis V., Myrtle B.	10.00
Joga P., Akron	10.00
Liauba J., Cincinnati	15.00
Klovos B., Beverly Shores	10.00
Tamulionis R., St. Pete. B.	10.00
Lukas A., Dearborn	10.00
Staskus V., Redford	10.00
Maurukas S., Algonquin	20.00
Misiulis D., Lockport	15.00
Vėbra P., Chicago	30.00
Rimas K., Chicago	10.00
Šošė A., Chicago	20.00
Tiskus A., Lemont	20.00
Oksas I., Los Angeles	10.00
Stokas A., Los Angeles	20.00
Černius J., Los Angeles	10.00
Puteris A.J., Canada	20.00
Riauba J., Canada	20.00
Stungevičius L., Canada	5.00
Tervydys V.I., Collinsville	20.00
Lietuvių Fondas	2,500.00
LTS Chicago's skyrius	
DIRVOS 80-čio proga	200.00
Dalius S., Hamilton	20.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Sekmadienį, gruodžio 31 d.

LIETUVIŲ NAMAI rengia NAUJŲJŲ METŲ sutikimą

Užkandžiai ir gėrimai 8 val., vakarienė 9 val.
Sampanas ir baras nemokamai

Groja JOHNNY SINGER orkestras

Bilietus (stalus) galima užsisakyti Lietuvių klube
skambinant tel. 944-4556 arba
pas Algį Penkauską tel. 531-2131

Įėjimo kaina \$35.00 asmeniui

Vilniaus Senamiestyje...

Po Jūsų ilgos kelionės Didžiąja gatve ir po sielos atgaivinimo
prie Aušros Vartų užsukite į ROJAUS ARKĄ-restoraną esantį
tarp Aušros Vartų ir Vilniaus gynybinės sienos.

ROJAUS ARKA

M. Daukšos g. 3, VILNIUS, tel. 220625

ATIDARYTA nuo 11 iki 23 val.

Lietuviški įprastiniai ir firminiai valgiai bei gėrimai. Karštų
valgių kainos nuo 4 iki 16 litų.

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas
LITMA I.E.

639 East 185 th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas: (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA

RUSIJA, UKRAINA, BALTARUSIJA

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

Kalėdos jau nebetoli, o Lietuva ne taip arti.
Ten jūsų giminės, draugai, gal artimieji, gal vaikai
Tai kad nebūtų per vėlu, pradžiuginkite juos laiku!

Litma Import- Export administracija